

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . „ 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1:70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . „ 15 „
za trikrat . . . „ 13 „
za večkrat primeren popust.

Poročna oglasila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 2) vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Zavedni notranjski volilci!
Kmetije!

V četrtek greste na volišče, da iz-
volite deželnega poslanca kmečkih ob-
čin logaško-postojnskih na mesto bla-
gopokojnega, nepozabnega dr. Ignaci-
ja Žitnika.

Vsled soglasnega sklepa Vaših za-
upnikov Vam priporočamo in Vas —
sklicujoč se na Vašo strankarsko za-
vednost — pozivljamo, da volite gosp.

JOSIPA GOSTINČARJA,
državnega poslanca v Ljubljani.

Josip Gostinčar je mož, ki bo vred-
no nadomestoval pokojnega dr. Žitni-
ka: on je **mož neumornega dela** in imel
bo močno, **zanesljivo zaslonbo v večini**
deželnega zbora in odbora.

Zmagonosna armada Slovenske
Ljudske stranke — na volišče, k novi
zmagi!

Z Bogom za ljudstvo!

V Ljubljani, 9. marca 1914.

Izvršilni odbor S. L. S.

Dr. Ivan Šusteršič,
načelnik stranke.

Resen apel nemškega vseučilišč-
nega profesorja na nemško av-
strijsko mladino.

Kakor znano, odide profesor na mo-
droslovni fakulteti na Dunaju, znani
krščanski pedagog dr. Förster v
Monakovo, kamor je pozvan na vseučil-
lišče. Ob tej priliki je pretekli petek je-
mal v predavanju o »verski kulturi«
slovo od svojih dunajskih slušateljev,
ki so večinoma nemški krščanski so-
cialci. Förster je korčal z apelom za
kulturno spravo med Nemci in Slovani
v habsburški monarhiji. Izvajal je bi-
stveno sledeče:

»Prepričal sem se, da na Dunaju
mladina vseh narodnosti hrepeni po
višjem pravovernem stališču v veli-
kih narodnih spornih vprašanjih. Jaz
hočem glede tega izpregovoriti odkrito
besedo. Nisem mednarodni, zakaj vsa-
ka narodnost predstavlja neizmerno
kulturno silo. Toda ta nima nobene
vrednosti, če se ne ustvari med različ-

nimi narodi prava kulturna skupnost.
Narod, ki le sebe vidi in neguje, izhira
v svojem egoizmu. Vsaka narodnost
ima nalogo na svoj poseben način. Kri-
stusa proslavlja (ta misel se nahaja
zlasti pri ruskih filozofih), obenem pa
sodelovati z drugimi, da se ta velika
naloga harmonično izvede. Zlasti pa je
v Avstriji največji kulturni problem
ta, da se slovanska in germanska rasa
najde v velikem skupnem krščan-
skem kulturnem delu. Rečem vam od-
krito: »Wacht am Rhein« ni primerna
pesem za avstrijsko nemško mladino!
Slovani ne sme Nemcu v Avstriji veljati
za dednega sovražnika. Pojterajepesem
»Bratje, roko si podajmo k zvezi!«, za-
kaj silno veliko je odvisno, kako se v
Avstriji reši germansko-slovanski pro-
blem. Zlasti pozivljamo dijakinje, da v
narodnostno vrvenje v Avstriji poneso
duha višjih нравnih smotrov!«

Tako je govoril mož pristne nem-
ške krvi, pa tudi globoke izobrazbe,
mož, ki slovi povsod, kjer se razlaga
nemška govornica in kultura. Naj avstrij-
ska nemška mladina njegove besede
uvažuje, zakaj na njo so bile naslovlje-
ne. Mi jim itak nimamo ničesar prista-
viti, ker krščansko misleči Slovani smo
to stališče vedno zastopali.

Ševčenko,

Dne 9. marca preteče sto let, kar se
je rodil največji pesnik prostrane Ukra-
jine, Taras Ševčenko. Naš namen ni,
orisati njegovega pesniškega delovanja
— najlepši proizvod njegove poezije so
nam znani iz prevoda Abramovega —
tudi nočemo opisovati njegovega dogo-
kov polnega, neprestano med zaporom,
prognanstvom in svobodo valujočega
življenja, ampak samo politične strani
njegove delavnosti se hočemo dotakniti
z malo vrsticami.

Političen pomen Ševčenkovega obstoji
v tem, da je pisal ne v velikoruskem
(malo del izvzemši), ampak v maloru-
skem narečju. Res je že pred njim ži-
velo nekaj Ukrajincev, ki so rabili v
svojih spisih maloruščino, ampak pra-
vega duha, pravo življenje je vdihnil
maloruščini šele Ševčenko. Ševčenko je
očel maloruskega preporoda.

Ruska oficijelna politika stoni na
podlagi predstave, da je Rusija jedno-
narodna država, kakor n. pr. Francija.
Oni Prešernov verz: »Največ sveta otro-
kom sliši Slave« je izraz tega mišljenja,
ki pa izraža žal bolj pobožno željo, da bi
res tako bilo, kakor pa bridko resnico.

katero nam razodeva sedanost. Za Pre-
šernovih časov nihče ni mnogo poznal
Rusinov, temveč je vse, kar je živelo
onostran gališke meje, veljalo za pol-
nokrvne Velikoruske. Danes ja pa stvar
druga.

Odkar je ustvaril Ševčenko Malo-
rusom njihov pesniški in literarni je-
zik, se je začela vzbujati tudi politična
narodna zavest Malorusov. Tlačeni od
ene strani od poljske zlahte, a od druge
strani od Rusov, se Rusini niso uklonili,
ampak njihov pokret je od dne do dne
živahnejši. Čisto po fizičnem zakonu,
da vsak pritisk rodi protipritisk, se Ru-
sini gibljejo čimdalje bolj, ne v Rusiji,
kjer jim je vsak svobodnejši dihla
prepovedan, ampak v inozemstvu. Tudi
v Rusiji sicer ne mirujejo, a glavno sre-
dišče njihovega gibanja je na Angle-
skem, kjer obstoji centralen političen
odbor rusinskega gibanja.

Da se Avstrija za rusinski pokret
iz političnih nagibov zelo zanima, smo
že o priliki omenili; omenili smo tudi,
da Rusija prav črnooko motri rusinske
politične in narodne pridobitve v Gali-
ciji. Izraza temu je dal v eni zadnjih
sej ruske dume kadet Miljukov, ki je
Avstrijo naravnost apostrofiral, češ,
tudi Rusija lahko ustanovi rusinsko
vseučilišče v Kijevu. Bilo bi le prav in
pametno, če bi je! Zakaj 44 odstotkov
Rusov ne more vzdržati gospodstva nad
neštevilnimi narodi trajno, danes še
toliko manj, kolikor bolj prodira demo-
kriatska ideja, če ne da vsem narodno-
stnim enakopravnosti.

Svoje stališče glede ukrajinskega
vprašanja pa smo itak že jasno ozna-
čili. Ne presojava je s tistega vidika, s
kateroga ga naši žal odločni nemško-
madjarski državniki, ki nad preganja-
njem Ukrajincev v Rusiji tožijo, v res-
nici se ga pa strašno vesele, ker ta spor
povečuje nasprotstva med slovanstvom
in njegovo moč slabi. Na drugi strani pa
odločno obsojamo, da pravoslavni ruski
imperializem ukrajinski slovanski na-
rod zatira in da takozvani vseslovani v
Rusiji in izven nje o narodnih zahtevah
Ukrajincev nočejo nič slišati. Avstrija
naj ustvari enakopravnost vseh nara-
dov v svojih mejah, Rusija pa v svojih
in bo za obe le dobro.

Kdor pa se za ukrajinsko vprašanje
bolj zanima, naj čita »Ukrainische
Rundschau« in pa angleški pisano knji-
go »The Ukraine«, kjer bo našel mnogo

* Napisal jo je v Londonu živeči
Rusin Raffalovič (Pseudonym George
Bands).

velezanimivih podatkov o rusinskem
problemu, s katerim danes računa tudi
visoka politika.

GOVOR POSL. ZAGORCA V ADRESNI
DEBATI.

V seji hrvatskega sabora 9. t. m. je
poslanec Zagorac v imenu Starčevićeve
stranke prava govoril k adresi. Dejal je,
da se stališče Milinovcev od onega Fran-
kovcev v tem razlikuje, da Frankovci mi-
slijo, da se hrvatski pravaški program da
uresničiti tudi na temelju dualizma. Mili-
novci so pa principijelni nasprotniki dua-
lizma, ker je sam Tisza odkrito izjavil, da
je smisel dualizma ta, da Nemci in Madjari
skupno tlačijo Slovane. Frankovci pa stoji-
kako kažejo odkritja Cankarja, na istem
temelju, na katerem je stal tudi baron
Rauch. Saj gre celo reška resolucija delj
kakor program Frankovcev. Kar se koali-
cije tiče, je napravila veliko napako, da je
opustila ves boj in postala čisto nagodbena
stranka, a to je še nekako opravičljivo,
ker je Frankova grupa na Dunaju in v Bu-
dimpešti stavljala ponudbe, ki so bile še
cenejše kakor zahteve koalicije in ker je
Dunaj Hrvate popolnoma na cedilu pustil.
Kar zadeva hrvatske državnopravne za-
hteve, se bodo hrvatske dežele morale
slejaliprej združiti. Ako bo monarhija te
naravne zahteve podpirala, se bodo zdru-
žile v njenem okviru, če jih pa bo prezi-
rala, pa izven njenega okvira. Ali z njeno
voljo ali proti njeni volji! (Odobranje.)
Rimljani so to uvideli, Napoleon, celo ce-
sar Jožef II. Sicer pa tudi diplom za kro-
nanje cesarja Franca Jožefa to misel vse-
buje. Ako bi bila monarhija ta diplom iz-
vedla, bi bila lahko Balkan pod seboj
združila. Toda naši državniki so si nako-
pali sovraštvo balkanskih narodov, so Hr-
vate in Srbe označili za velezidajalce in
se zdaj vrgli v naročje perfidni Italiji.
Končno se zopet obrača proti Frankov-
cem, o katerih trdi, da so v momentu, ko
bi se bil imel izvesti združenji boj vseh
hrvatskih strank proti Ogrski, šli k Lukaču
in se mu oferirali.

ZBORNICA.

Ako se bo v četrtek pokazalo, da
zbornica ni zmožna za delo, jo bo vlada,
kakor se v poučenih krogih zatrjuje, od-
godila.

GOSPOSKA ZBORNICA.

Krščanski socialci kandidirajo za go-
sposko zbornico, za katero se v kratkem
imenujejo novi člani, dr. Geßmanna.

MIR MED SRBIJO IN TURČIJO.

9. t. m. se je podpisala mirovna po-
godba med Srbijo in Turčijo. S tem je

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušacki, poslove-
nil dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

Med potjo je zadel na Malinovega:

»Kam pa ti?«

»Nesreča,« je odvrnil ves zasoplen,
»ti psi, stražniki so šli k Šelogovi.

»Čemu?«

»Radi krsta . . . in prenočiti ho-
čejo.«

»A, podli psuabati,« je zamrmral
Malinov, »teci po Bala, zbudi sosedo,
naj gre do pomoč ženski.«

Deček je hitro zginil, Malinov pa
in Stanko sta šla oborožena s palicami
k Šelogovi kočili.

Ko sta stopila na dvorišče, so stali
tu trije stražniki in objezdnik, četrti
stražnik je pa tolkel po zaklenjenih
vratih.

Malinov je stopil k stražniku, ki je
razbijal na vrata in ga vprašal ostro:

»Česa hočete tu ponoči?«

»Pašol von, to ni tvoja reč!«

»Pustite hišo v miru, pa pojdi.«

»Ah, ti pasji sin,« in pomeril je,

toda Malinov je skočil na stran, a
stražnik, ki je stal na slabih nogah, se
je zapotekel.

»Ah, ti neroda,« so se nasmejali
drugi, »daj mu v obraz, torej udari.«

»Ej, previdno,« je siknil Stanko, h
kateremu je skočil stražnik, in ko je ta
pomeril, udaril ga je Stanko nekoliko
nižje pod prsmi.

Stražnik je padel na tla, na smeh
tovarišev, ki so ga zopet navduševali,
naj se masčuje.

S težavo se je dvignil in zaklical
jezno:

»Tovariši, bratje! Ali mi nobeden
ne pride na pomoč v sili?«

Zgani se je stražnik iz Tesne, sto-
pil k Malinovemu in Stanku ter zapo-
vedal:

»Proč, pasja sinova, ali pa bosta
občutila mojo roko! Slišiš?«

»Pojdite vi . . . ne napadajte na
hiše in samotne ženske!«

»Zato smo pa prišli, ker je sama,«
se je nasmešnil drugi stražnik.

»Kaj pomeni ta krik ponoči!« je za-
kričal Bal, stopivši na dvorišče.

»Ah, ti svojati!« in objezdnik je uda-
ril kmata.

Bal ga je silno sunil na dva straž-
nika, ki sta stala za njim, ki sta začela
krepko groziti,

Toda od raznih strani so začeli pri-
hajati kmetje in širilo se je grozeče mr-
mrnanje.

Stražnik, ki je razbijal po vratih, je
stopil k oknu, udaril in steklo je žven-
ketaje padlo na tla, iz koč se je pa
razleglo jokanje prestrašenih otrok.

Razdraženi Stanko je skočil in uda-
ril s palico stražnika po hrbtu.

»Jej Bohu, tepejo!« je zajecal udar-
jeni.

Drugi stražniki so se hoteli vreči
na Stanko, toda pritekli so kmetje in se
začeli mikastiti z napadalci.

Tu je stražnik, ki je stal v bližini
Malinovega, potegnil revolver, ustrelil
enkrat, dvakrat, a v odgovor so zakri-
čali kmetje:

»Moré naše! Tolci! Bij!«

Vrgli so se s palicami na pet voja-
kov in ni se jim smililo rok.

Obenem so pritekli iz vasi s straš-
nim kričanjem in ropotanjem odposlan-
ci, katerim je deček povedal o napadu.

Ljudje po hišah so se zbudili in ker
niso vedeli, za kaj gre, so začeli kričati
in klicati na pomoč, prestrašena živina
je tulila . . . Ko so stražniki zagledali
razburjeno množico, so kričali drug
drugemu:

»Beži! Reši se!«

Zbežali so na cesto in se obrnili
proti svoj koč, toda od daleč so zagle-

dali novo množico ljudi, torej so se obr-
nili in kričali:

»K batjuški! K batjuški!«

Tekli so, kar so imeli sape, kmetje
so jih pa gnali in tolkli s palicami. Me-
tali so od sebe sablje, revolverje, izgub-
ljali so kape, krdelo kmetov je pa drvilo
za njimi in vsi so kričali, tulili, vričali.

Štirje so zbežali v popovo hišo, eden
pa, ki ni dovolj zaupal v varnost bat-
juškove hiše, je tekel mimo cerkve k
Pogonji, za njim pa krdelo dečkov, ki
so vričali in metali nanj kose zmrznje-
ne zemlje in ledu.

Preganjani stražnik je ves prestra-
šen priletel do plotu, ga preskočil, tu so
ga pa napadli psi, ki so bili razdraženi
od kričanja, trkali uniformo, ga grizli
v noge, dečki so pa kričali za plotom:

»Daj Moskala! Daj psuabati!«

Stražnik je iskal, kam bi se skril
pred psi in ljudmi, in ko je zagledal pod
oknom graščine veliko kač, je skočil
vanj in se potulil, ne glede na to, da
mu je ledena voda segala čez kolena.
Psi so lajali okrog njega, ko so sli-
šali kričanje dečkov za plotom, so se
obrnili tja.

Stražnik je sedel nekaj časa popol-
noma tiho, pozneje se je pa polagoma
dvignil in zagledal medlo luč skozi
zmrznjene šipe ter senco, ki se je pre-
mikala v sobi,

prva balkanska vojska definitivno in formalno končana.

SPOPAD MED AVSTRIJCI IN ČRNOGORCI NA MEJI.

O tej stvari si poročilo od avstrijske in poročilo od črnogorske strani seveda nasprotujeta. Okrajni načelnik v Čajnici je dal takozvani Sjenokos pri Metalki na meji od naših vojakov zavzeti, ker so Črnogorci našim ta kraj branili, češ, da je črnogorski. V boju sta bila dva črnogorska vojaka ubita, dva težko, dva pa lahko ranjena. — »Temps« pa trdi, da je ena avstrijska stotinja napadla črnogorsko patrulo štirih mož in enega častnika pri Sjenokosu, ki da je bil pred izbruhom prve balkanske vojske turški, potem so ga pa Srbi zasedli in potem Črnogorcem odstopili. Stvar se bo seveda diplomatičnim potom mirno poravnala.

GENERALNI ŠTRAJK V RIMU.

9. t. m. se je tu začel generalni štrajk, ki ima trajati 24 ur. Večina prodajalen je zaprta. Tramvaj ne vozi kakor tudi ne izvoški. Vršil se je šod, ki se ga je udeležilo okoli 50.000 oseb. Prišlo je do spopada s kavalerijo, ki je štiri delavce s sabljami ranila.

V RUMUNIJI SE DANI.

Liberalna stranka, ki je prišla zdaj v Rumuniji na krmilo, je v smislu svojega programa vložila v zbornici predlog za odkup kmetov od veleposestnikov in ustvarjenje male posesti ter za proporcionalno volilno pravico in volilno dolžnost. Zbornica je predlog sprejela.

RUSKI STRAH.

»Lokalanzeiger« piše, da so meročajni krogi tako v Berlinu kakor v Peterburgu miroljubni, da pa velik del ruske javnosti Nemčijo sovraži in zaničuje. V tem tiči za bodočnost največja nevarnost. — »Berliner Tageblatt« pa naravnost poziva na vojsko z Rusijo, da se tako ruski nevarnosti precej ost zlomi.

ALBANIJA V ROKAH MOHAMEDANCEV.

Princ Wied je, kakor se vidi, prišel popolnoma pod oblast mohamedancev. Za vojne ministra ali vsaj za armadnega inspektorja bo imenoval Essad-pašo, za ministrskega predsednika pa bivšega turškega poslanika v Rimu, Turkhan-pašo. Smo radovedni, kaj bo za kristjane ostalo. Sicer pa je Turkhan-paša izvrsten diplomat, kakor pravijo.

DONAVSKO-JADRANSKA ŽELEZNICA.

Srbija bo v kratkem skušala z Albanijo priti v stik zaradi donavsko-jadranske železnice.

VOLITVE V BULGARIJI.

Volitve za sobranje so se vršile 6. t. m. Danes smo že 10., pa še nobenega pravega poročila ni. Zmaga avstrofilske vlade se zdi gotova, natančno pa rezultat še ni znan. Po večjem računano, je dobila vlada 102 mandata v Stari in 30 mandatov v Novi Bulgariji. Zelo so se pa tudi ojačili nacionalisti (rusofili), ki so pri zadnjih volitvah dobili en sam mandat. Okrepila se je tudi opozicijska demokratska stranka (Malinov). Poraženi so socialisti. O agrarni stranki poročilo popolnoma molči. Zdi se, da je ta stranka na kmetih zopet veliko mandatov dobila. V tem slučaju bi vladna večina ne utegnla biti prevelika.

Potrkal je lahko na okno in pričel ječati.

»Pomiluj barinja!« Pri Jezusu Kristusu, pri Materi božji, rešite!»

Nikdo ni odprl, dasiravno se mu je zdelo, da se nekdo bliža k oknu.

V resnici sta Zveličeva in njena hčerka, ko ste zaslišali strele in kričanje v vasi, vstali iz postelj. Slišali ste lajanje psov in pokanje ledene skorje v kadi pod oknom, potem pa, ko je pasje lajanje vtihnilo, lahko trkanje na okno in tiho proročilo.

»To je Moskal,« je zašepetala hčerka in potegnila mater od okna.

»Res je, Bronja . . . pa vendar . . .«

»Koliko naših more, ubijajo, ne mama, to ni več sočutje, ampak slabost vaših živcev.«

Zopet je potrkal in prosil glasneje:

»Usmilite se, gospa! Zmrznil bom tukaj! Imejte srce! Imejte usmiljenje z nesrečnejšim!«

Zveličeva je vstala s stola, se dvignila in rekla z odločnim glasom:

»To je človek brez brambor . . . moja dolžnost je, da ga rešim.«

In ne da bi čakala odgovora hčerke je šla hitro v predsobo, odprla vrata in zaklicala trdo:

»Pojdite sem!«

Psi so se vrgli na stražnika, a odgnala jih je in peljala od straha in mraza se tresočega stražnika v predsobo, zbudila služkinjo in ji zapovedala, naj pelje stražnika v družinsko izbo.

* Usmili se, gospa! (Dalje.)

Konec podkupljenega radikalca.

Praga, 10. t. m.

Krivda načelnika državnozbornskega kluba češke radikalne stranke dr. Sviha, da je bil v zvezi s policijo, ozir. vlado in ji izdajal tajnosti lastne stranke, pa tudi druge, če jih je izvedel, se je dokazala. Njegovo zadnje dejanje je bilo, da je vlado obveščal o tajnih pogovorih glede pravne akcije na Češkem.

Dne 9. t. m. je zboroval v Pragi češki narodni svet, ki so mu bili predloženi dokumenti »Narodnih Listov« glede na afero dr. Sviha. O seji so objavili komunikate, ki izjavljajo z zadovoljstvom, da je narodno-socialna stranka dr. Svihi ukazala odložiti državnozbornski mandat in tako izgubi dr. Sviha tudi svoje pravice v češkem narodnem svetu.

Dr. Sviha je zdaj res odložil svoj državnozbornski mandat in je odpotoval z rodbino preko Trsta v tujino. Menda se hoče naseliti v Ameriki. Baj je dobil v to svrhu denar. (Pa ne morebiti zopet od vlade?) Sviha je svoji stranki obljubil, da nikdar več ne prestopi češke zemlje.

Do razprave sploh ne bo prišlo, ker je Svihov zagovornik dr. Boucek odložil zastopstvo, ker se je prpričal o njegovi krivdi. Sviha je tudi vložil prošnjo, da se kot okrajni sodnik vpokoji.

Sumi se, da je Sviha bil oni, ki je narodno-socialno mladino radi antimilitarističnih idej denunciral policiji in tako veliko mladih eksistenc uničil.

Pa tudi Mladočehi niso tako nedolžne ovčice, kakor bi radi javnosti natvezli. Dr. Kramář je na shodu na Kutni Gori predvčerajšnjem sam javno priznal, da je češki minister dal za pisavo mladočehskega oficelnega lista »Den« 20.000 K (menda ne iz svojega), opravičeval pa se je Kramář s tem, da je on tudi za list nad 200.000 K žrtvoval. Sicer pravijo, da se je Kramář zadnje dni vsega naveličal in da baje namerava političnemu življenju dati slovo.

Kar se tiče državnega zbora, pa izjavljajo češki agrarci, da bodo obstruirali dalje, vsled česar je računati s tem, da se državni zbor že ta teden odgodi.

Res je strašno žalostno, da se najdejo celo voditelji najradikalnejših narodnih strank, ki se dajo od vlade podkupovati. Kakšna mora potem biti taka politika! Žalostno pa to ni samo za stranke, ampak tudi za vlado, ki s takimi sredstvi dela, in za državo, koje ugled se na ta način slabi. Sicer pa se je s tem zopet izkazalo, kako je imel prav makedonski kralj Filip, da ni noben zid tako visok, da ne bi ga preskočil z zlatom obloženi osel.

Dnevne novice.

+ Somišljenike na Notranjskem lepo prosimo, da nam v četrtek z vsakega volišča izid volitve takoj naznani. Vsi na delo, da nasprotniki v zadnjih trenutkih nikogar ne premotijo in da bo zmaga našega kandidata najčastnejša!

+ Iz seje odbora S. K. S. Z. Odbor se je tako-le konstituiral: Predsednik: prof. Jan. Ev. Krek; podpredsednika: prof. Anton Sušnik in Jernej Podbevšek; tajnik: Iva Štefe; knjižničar: Anton Smerdelj. Blagajniške posle je prevzel podpredsednik profesor Anton Sušnik. — O izdajanju društvene korespondence se določi, da se imenuje »Vestnik S. K. S. Z.« Izhajala bo šestkrat na leto, vsakokrat na 30 straneh. Cena za celo leto ji bo samo 3 K. Kdor želi podpreti delo S. K. S. Z., naj pošlje poleg naročnine še kak dar, da bo mogoče »Vestnik« še bolj razširiti. Glavni urednik »Vestnika« bo dr. Krek. Za vsako stroko so se določili še posebni uredniki, tako da bo to glasilo naše izobraževalne organizacije res njej v ponos. Za »Vestnik« je veliko zanimanje tudi med brati Hrvati. — Določili so se gospodje, ki bodo skrbeli, da se sestavi socialna knjižnica S. K. S. Z. — J. S. Z. se naprosi, da zopet organizira delavski socialni tečaj za vse slovenske pokrajine. — Prirede se tudi agrarni in dijaški tečaji. — Vsa pisma, namenjena S. K. S. Z., naj se naslovijo: »Slovenska krščansko-socialna zveza« v Ljubljani. Zveza je pripravljena pošiljati predavatelje na deželo, samo želje se naj ji sporoči vsaj en teden pred nameranim predavanjem.

+ Shod S. L. S. na Premu se je v nedeljo sijajno izvršil pred županovo z zastavo okrašeno hišo. Predsedoval je vrli župan premski, govorila sta pa državni poslanec E. Jarc in deželni odbornik dr. Lampe. Vkljub temu, da je spodaj pri Klobučarju imel liberalni shod ob istem času ljubljanski tržni organ A. Ribnikar, so tudi liberalci orišili rajši poslušat dori

na Premu govornika S. L. S. Je bilo res bolj pametno, kajti tu so slišali tako temeljite nauke, da si jih naj le zapomnijo. Udeležba je bila veličanska. Liberalci so hoteli shod motiti, a vsak njihov ugovor so govorniki S. L. S. tako temeljito zavrnil, da je bilo veselje. Liberalci so klicali živio in slava dr. Žitniku, kar je zbudilo pri naših pristaših veliko veselost, kajti ravno ti niso nikoli dr. Žitnika volili. Ko je še gosp. Martin Škerjanec pojasnil stališče naše stranke v sedanjem položaju, se je končal shod s sklepom, za dr. Žitnikovega naslednika voliti Jožefa Gostinčarja, državnega poslanca.

+ Ribnikar — kmečki strah! Ribnikar je prevzel nalogo, da kmete spravi v liberalni tabor. Seveda ne sme povedati, da je liberalce, ampak nastopa za »neodvisno« in »gospodarsko« stranko. A kamor pride, že beži vse pred njim. Kajti vse vé, da je Ribnikar mestni tržni uradnik, ki je vnet za prost uvoz živine, za znižanje cen goved, za argentinsko meso, proti poučnim tečajem za kmečke živinozdravniške pomočnike itd. izpregledajo, kako neumno je liberalna stranka ukrenila, da je ravno Ribnikarja To je treba povsod povedati kmetom, pa izbrala za organizatorja liberalnih kmetov. Notranjski liberalci z očetom Urbančičem so si slabo pomoč naročili iz Ljubljane!

+ Dr. Ravnihar kot hujskač. Preteklo nedeljo je bil dr. Ravnihar v Dolenjem in Gorenjem Logatcu. Imel je tam dva shoda in pravil poslušalcem o »zavoženem deželnem gospodarstvu« in o deželnih dolgovih, ki znašajo 20 milijonov kron. Dr. Ravnihar je poslanec za mesto Ljubljano. Mesto ima 40.000 prebivalcev in 12 milijonov kron dolga. Pride torej na vsak tisoč ljudi nič manj nego 300.000 kron ali na vsakega mestnega prebivalca 300 kron dolga. Kranjska dežela ima pa 500.000 ljudi; pride torej od njenega dolga na vsakega Kranjca 40 kron. Na Ljubljancana torej 300 kron, na Kranjca pa 40 kron. Kadar bo torej Ravnihar še hodil po deželi in govoril o zavoženem deželnem gospodarstvu, naj ga blagovoli kdo prijeti za frak in mu mestne dolgove toplo na srce položiti. Deželne finance so že v redu. Naj skrbi Ravnihar, kot ljubljanski poslanec, da bodo tudi ljubljanske!

+ Onesnaženje Save od Trbovelj dalje proti Hrvaški. Vsled neprestanih tožab o onesnaženju Save po industrialnih podjetjih je razpisalo štajersko namestništvo komisijonelne poizvedbe. Koncesionirani člani komisije se snidejo v sredo ob 9. uro dopoldne na postaji Trbovlje. Morebitno nadaljevanje bo v četrtek 12. t. m. v Hrastniku in na Zidanem mostu.

+ Še vedno celovška blagajna. Sinoči, dne 9. t. m. sva pri blagajni drž. železnice v Celovcu prosila vozni listek do Jesenic, ozir. Ljubljane. Na večkratno zahtevo sva dobila od blagajničarke stereotipni odgovor: »Versteh nicht.« Ker na slovenski zemlji nočeva govoriti nemško brez potrebe, sva naprosila prijatelja, da je vzel vozni listek za naju. Vloživa tudi pritožbo. Toda sedaj, ko smo se že naveličali dvomiti, ali imamo kot narod pravico do obstanka, in preden se prostovoljno ponemčimo ali posrbimo, bi se vendarle še hoteli prepričati, ali ima naša delegacija pravico do obstanka. — F. S. Finžgar, Izidor Cankar.

+ Gostilne in novi davek na vino. Piše se nam: Davek, ki ga je sklenil naš deželni zbor, ni po volji mnogim pivcem, osobito pa gostilničarjem. Vse, kar je liberalnega mišljenja, močno zabavlja, zlasti po Dolenjskem. Ni čuda, zabavlja »Narod«, morajo zabavljati tudi njegovi zvesti pristaši. Stroški rastejo, viri pokritja naj bi bili vedno isti, zlasti zemljiški davek, torej kmet, ki pa ima le preveč raznih bremen. Liberalci sploh ne znajo drugače gospodariti, kakor lepo po starem. Poiskati novih virov v pokritje, to je prenaporno delo za njih glave. Če bi si bili vsaj novi davek sami izmislili, bi že bilo, ali morala je biti ravno ta preklicana Slovenska Ljudska Stranka. Nezaslišano! In vendar, kako modro, da se ta davek vpeljal! Lepa vsota bo prišla skupaj, in kdo jo bo plačal? Lahko se reče, da bodo tukaj čeden skupiček skupaj spravili tisti, ki ne plačujejo nobenih drugih davkov. Predvsem veseljaki! Ljudje te vrste, ki pa, mimogrede rečeno, imajo lepe zaslužke, ne mislijo na varčevanje. Če jim rečeš, kako bo na starost, v bolezn, ti odgovorijo: Oh, kaj! Če zbolim in nimam ničesar prihranjenega, pojdem v bolnišnico, plačala bo dežela. Drugič občina. Skrbeti mora zame; kako se taki stroški pokrijejo in kako grozno rastejo, to jih nič ne briga. Ta življenska modrost se med našim ljudstvom širi in zato tudi toliko zapravljanja. Če torej ne plačujejo nobenih davkov, naj jih vsaj nekaj plačajo pri pi-jaci. Pametnemu človeku je to čisto jasno. — Pa še nekaj čudnega je pri zabavljanju čez novi vinski davek. Ko je bila na Kranjskem prav slaba vinska letina, so delali imenitne dobičke razni liberalni vinotrčji.

Prejšnja leta so pokupili vse za majhne svote, potem pa s ceno poskočili, da je bilo jo! Zakaj niso delali z dobičkom kakih 4 krajcarjev pri litru? Zakaj so namaknili kar 12 in še več? Da je vino drago, so se sklicevali gostilničarji, ki so točili vino kar po 1 K 20 vin. liter. To je bilo na Dolenjskem, torej v vinorodnih krajih, a na Gorenjskem, kamor se je vino z Dolenjskega vozilo, se je točilo po 80 vinarjev liter; ostalo je pri stari ceni. Iz Bele Krajine se pa poroča, da v Metliki najbolj zabavljajo tisti liberalni gostilničarji, ki nič domačega vina ne kupujejo.

+ Protitalijanska manifestacija v Spljetu. Kot odgovor na laški napad na slovanske dijake na »Revoltelli« v Trstu so preteklo nedeljo v Spljetu Hrvati demonstrirali proti laški godbi na glavnem trgu. Hrvati so hoteli na muzikante navaliti, nekateri Italijani so skušali slednje braniti, končno so pa pokazali vsi pete. Množica je vzklikala: »Živel slovanski Trst!« in pela domoljubne pesmi.

+ »Slovenski Narod« in »Dan«. »Slovenski Narod« piše o »Dnevu«, da je »inferioren list, ki špekulira samo na najnižje instinkte nerazsodnih ljudi in je po svoji zanikrosti sploh prava sramota za slovensko žurnalistiko«. Vse te častne naslove in zaslužne kolajne je dobil »Dan« zato, ker si je predrznil pisati, »da zleze »Narod« pod klop, ko je treba energično nastopiti in piše članke starih veterinarjev.« Torej malo nesporazuma v domači hiši? »Narod« je hud, ker mu dela »Dan« konkurenco v radikalnosti, še bolj pa med naročniki. V Narodni tiskarni pravijo namreč, da ne delajo v Učiteljski tiskarni ničesar drugega kakor da »skrbe za svoj obstanek«.

— Lep spomin na katoliški shod. Kdo udeležnikov katoliškega shoda se z radostjo ne spominja prelepih njegovih dni. Slovensko ljudstvo se je takrat na veličasten način posvetilo Brezmadežni. Zato bi pa moral biti spomin na ta zgodovinski trenutek v vsaki katoliški slovenski hiši, v vsaki naši šoli, v vsakem našem društvu, v vsakem župnišču, in lepo bi bilo, da bi visel ta spomin v vseh naših cerkvah in podružnicah. Za katoliški shod so se v ta namen založile lepe, velike trobarvne podobe Brezmadežne, katerih je še mnogo v zalogi. Zato prosimo, naj bi se našel v vsaki župniji kdo, ki bi ljudstvo na to opozoril — posebno na č. gg. župnijske predstojnike gre ta prošnja — in bi potem več teh slik skupno naročil. Cena eni sliki je samo 1 K. Če društva ali Marijine družbe skupno naroče, dobé pri naročilu za vsakih 10 podob 20 odstotkov popusta. Naročila sprejema: Pisarna »Slovenske Straže« v Ljubljani.

— Smrtna nesreča na kamniški železnici. Včeraj popoldne je neki voznik, po domače »Španov strice«, 60leten mož, pripeljal les po cesti proti železniškemu prelazu med Kamnikom in Homcem. Ker je opazil, da prihaja od Kamnika vlak, je hotel konje ustaviti, a živali sta prestrašeni planili naprej čez progo; v tem je pridrel vlak in zadel zadnji konec voza. Voznika je vrglo z glavo naprej na tla, kjer je smrtno pobit obležal. Prepeljali so ga v Kamnik, kjer je pa kmalu nato umrl.

— Neznani deček najden. Dne 26. januarja t. l. je našel službo opravljajoč orožnik 10 do 12 let starega gluho-nemega dečka, ki je v silnem mrazu blodil brez cilja v Lazih, občine D. M. v Polju. Deček nima nikakih izkazil. Začasno se je zanj poskrbelo v občini D. M. v Polju. — Sorodniki dečka se naprošajo, da se glede njega obrnejo neposredno na podpisano sodišče. Istotako naj blagovoliijo oni, kateri so dečka mogoče videli, naznaniti dan ter kraj, oziroma smer, v kateri je prišel. — C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek IX.

— Z južne železnice. Adjunkt in postajni načelnik Julij Truška v Lazah je kot adjunkt prestavljen na glavni kolodvor v Mariboru; adjunkt Andrej Kerzele je pa iz Zaloga prestavljen na glavni kolodvor v Ljubljani.

— Uprizoritev »Viljem Tella« na Viču. Včeraj je praznoval Ljudski oder Kat. slov. izobraž. društva Vič-Glince mal jubilej: v novi društveni dvorani se je priredila petdeseta predstava. Za ta slavnostni dan je hotelo društvo nuditi članom nekaj posebnega: g. A. M. je priredil za uprizoritev na odru z manjšimi sredstvi Schillerjevega »Tella« po Cegnarjevi prestavi. Kolikor nam je znano, je to prvi poizkus naših podeželnih odrov. Prireditvev moramo imenovati prav srečno. »Tella« v celoti igra malokatero gledališče. Spominjam se predstave v dunajskem Ljudskem gledališču, kjer so izpustili prav iste scene kot včeraj na Viču. Igranje je kazalo spret-nost igralcev, ki je mogoča samo v krajih, kjer se igra mnogokrat pod vodstvom spretnega režiserja in kjer je v bližini večje gledališče, šola za manjše odre. Kot posebno posrečeno moramo imenovati med drugimi vlogo Geslerjevo; igralec je v mikih in glasu zadel izvrstno odurnega trionoga. — Tella razume popolnoma samo,

kdor prej igra bere; če ne, ga motijo neznanu geografska imena in zgodovinska namigavanja. A kljub temu velike scene niso zgrešile efekta, zlasti prizor, ko ustrelil Tell sinu jabolko z glave. Umevanje med ljudstvom, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, je tudi zasluga predgovornika, ki je v kratkem govoru pojasnil pomen igre. Želeli bi samo, da bi igralci igrali drug drugemu bolj »na roko«, da ne nastanejo mučne pavze, ko vprašalec zastoj čaka hitrega odgovora. Dostaviti moramo še to, da so igralci nastopili v krasnih kostumih po vzorcih narodnega gledališča v Kelmorajnu, ki so jih napravile pridne članice. Društvu pa moramo šteti v čast, da izkuša izobraževati okus občinstva tudi s težjimi klasičnimi igrami, ki stavijo na požrtvovalnost igralcev velike zahteve. Igra izide v zbirki, ki jo prične izdajati v kratkem »Slovenska Straža«.

— **Novi dvorni svetniki pri upravnem sodišču.** Sekcijska svetnika v trgovinskem ministrstvu dr. Friderik Schubert in Jožef Capek sta imenovana za dvorna svetnika pri upravnem sodišču. Slednji stopi na mesto poslanca Hocka.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** ima v torek, dne 24. marca 1914 ob pol 6. uri popoldne II. redni občni zbor skupno z redno mesečno sejo v učni sobi c. kr. babilške šole v deželni bolnici z naslednjim dnevnim redom: Volitev predsednika in enega odbornika. Predavanje dr. Primšarja o »Abderhaldnovi biološki diagnozi nosečnosti«. Slučajnosti.

— **Slov. kat. akad. tehn. društvo »Danica«** ima v četrtek 12. t. m. pri Leithnerju (I. Auerspergstr. 6) ob pol 8. uri zvečer svoj IV. redni občni zbor.

— **Nesreča v vevški papirnici.** Delavec v vevški papirnici Andrej Krušič je danes dajal jermana na kolesa. Kolo je Krušiča prijelo in ga trikrat zavrtelo okoli. Krušiču je desno roko trikrat zlomilo. Ponesrečenca so prepeljali v deželno bolnico.

— **Umrl** je v Trnovem na Notranjskem gospod Josip Valenčič, trgovec in gostilničar, star 53 let.

— **Deček se smrtno ponesrečil pri slamoreznici.** 13 let stari deček Peter Pogačnik iz občine Kovor se je igral pri slamoreznici. Pri tem je dobil tak udarec v trebuh, da so se mu čreva pretrgala in je na poškodbah umrl.

— **Narodno gledališče** v Sarajevu se kmalu otvori.

— **Antialkoholna manifestacija v Zagrebu.** Antialkoholna organizacija na Hrvatskem, ki obstoja komaj poldrugo leto, je priredila v Zagrebu razstavo. Otvoritvi je prisostvoval sam ban baron Skerlec, mestni župan, nadžupan zagrebske županije, več poslancev, zdravniki, učitelji, planinsko društvo in veliko dam. Od Slovencev je pozdravil zbor gospod Janez Kalan; tudi ogrski antialkoholisti so bili zastopani po dr. Szalkayu. Zvečer je predaval dr. Popović iz Belgrade. Pokazal je, kako so srbski vojaki mogli toliko naporov vzdržati ravno zaradi tega, ker alkohola ne uživajo. Ravnotako so dobri vojaki Albanci, ker opojne pijače še ne poznajo, Turki pa žganje že zelo pijejo.

— **Reforma vajeških šol na Hrvaškem.** Poklicani krogi na Hrvaškem pripravljajo temeljito preobnovo vajeških šol v pravcu, da bo šola vajence izobraževala in pripravljala za njih razni bodoči poklici. Tipografski vajenci n. pr. dobe posebno čitanko, ki se bo nanašala na tiskarsko umetnost; tudi bodo v šoli poučevali razen rednih učiteljev tiskarski strokovnjaki.

— **Nadvojvoda Evžen** je 3. t. m. po osemindnevem bivanju zapustil Opatijo in v spremstvu svojega komornega načelnika barona Skrbenskega preko Trsta odpotoval v Albanijo.

— **Otvoritev tovarne.** V Ljubljani je otvorila tvrdka Albert Pečevnik in drug tovarno za žitno in sladno kavo »Viktoria«. Ista se dobiva v korist obmejnih Slovencev v zavojih po 10, 20 in 50 vinarjev. Slovenci, podpirajte domače podjetje! Več v današnjem oglašju.

— **Zopet zastrupljenje s plinom v Osijeku.** Slaba plinska naprava v Osijeku je zahtevala zdaj že šesto žrtev. 8. t. m. popoldne so namreč našli v njenem stanovanju mrtvo hišno posestnico Kostić, njeno prijateljico Julijano Hiller pa v nezavestnem stanju.

— **Deset let ječe za smrtno mučenje otroka.** Aleksander Kustovič in njegova priležnica Marija Saboliček v Novi vesi na Hrvatskem sta lani vzela k sebi štiriletno Pepco Smodej, koje stariši so odšli v Slavonijo na delo. Mož otroka ni maral, njegova priležnica pa se ga je tudi kmalu naveličala, daš ga je bila »iz ljubezni« vzela k sebi. Otroka sta stradala, pretepala, da je bil ves črn in zapirala, nekega dne pa, ko priležnice ni bilo doma, je Kustovič otroka tako po glavi udaril, da je umrl. Zagrebško sodišče je včeraj moža obsodilo na deset let ječe, ženo pa na dve.

— **Utopljenka.** Pri Celovcu je skočila v vodo leta 1885. rojena Apolonija Janežič, koparica. V nedeljo so utopljenko po-

tegnili iz vode. Samoumor je izvršila, ker se je bala operacije.

— **S temi kmeti se ni šaliti.** V Podromaniji v Bosni je prišel te dni težak Mihajlo Orošanin pijan v krčmo Jove Paviča in se začel takoj pričkat. Iz tega se je razvil pretep, katerega so se vsi navzoči kmetje udeležili. Morali so poklicati tu se nahajajoči vojaški Joddele, da bi mir napravili. Toda kmetje se tudi vojakov niso ustrašili, ampak planili nanje, da so se morali umakniti. Vojaki so pri svojem umikanju oddali salvo in enega izmed kmetov v noge ranili.

Izpred sodišča.

ANTON NOTAR PROTI DUHOVNEMU SVETNIKU AVGUSTU ŠINKOVCE.

Civilni senat ljubljanskega deželnega sodišča razpravlja danes, 10. marca 1914 o tožbi vpokojenga župnika v Škofji Loki Antona Notarja proti škofjeloškemu župniku in konzistorijalnemu svetniku Avgustu Šinkovcu zaradi izročitve hranilne knjižice z glavnično vlogo 5000 K, ali plačila zneska 8000 K. Župnika Notarja zastopa dr. Karol Triller, svetnika Šinkovca pa dr. Vladislav Pegan. Položaj je tale: 27. februarja 1911 je poslala rajna Marija Notar, sestra župnika Notarja po duhovnega svetnika Šinkovca. Rekla mu je, da mu izroči svoj denar, ki si ga je nekaj sama prihranila, nekaj pa ga je dobila od svojega brata kot plačilo, ker je služila pri njem. Svetnik Šinkovec se je branil sprejeti denar in jo je silil, da naj ga izroči svojemu bratu ali drugim sorodnikom ali pa naj napravi oporoko. Odgovorila pa mu je, da ima brat dovolj, več kot ona, sorodniki pa da so nič vredni. Dala mu je zavitek, v katerem so bile tri hranilne knjižice z vlogami 5919, 744 in 296 K, ki so se glasile na ime Marije Notar, ki naj ga po svoji previdnosti v dobre namene obrne. V pričo vpokojenga župnika Notarja je nato g. svetnik izjavil, da noče denarja, župnik Notar pa je odgovoril: Le vzemite in storite kakor ona hoče, saj je vse to njen denar. Ko se je g. duhovni svetnik še branil vzeti denar, mu je g. župnik Notar še enkrat rekel, da ga noče in da bo tudi s svojim denarjem napravil tako, kakor z denarjem svoje sestre. Končno se je vdal in knjižice sprejel. Na svetnikovo prigovarjanje je rajnica dovolila, da sme nečaku Antonu Gabru v Pustalu izplačati 200 kron, kar je tudi storil. Vse to je tudi g. svetnik kmalu povedal vpokojnemu župniku g. Ivanu Westru in svojemu kaplanu Iv. Mikužu. Denar je spravil v cerkveno blagajno. Vse tri hranilne knjižice je imel v rokah g. župnik Notar in je vedel, v katere dobrodelne namene naj se denar porabi. Kmalu po smrti rajnice (21. aprila 1911) je pa rekel župnik Notar, da naj mu sedaj plača iz teh hranilnih knjižic, ker je rajnica toliko časa ležala pri njem. Na vprašanje, koliko je bolezen stala, je tožnik molčal in nekaj časa cele zadeve več omenil ni. Ker se je pa kmalu po rajnični smrti govoril v Škofji Loki, da je g. svetnik izvalil več kot 1000 kron na škodo sorodnikov in je menda o tem tudi »Slovenski Narod« pisal, je očital tožniku, zakaj da o celi zadevi ni molčal, kakor je bilo dogovorjeno. Začetkom je gosp. župnik Notar rekel, da ni nikomur ničesar povedal, a pozneje mu je priznal, da je vse povedal svojemu stričniku Antonu Gabru v Pušalu. Pozneje je tožnik zopet zabavljaj, vsled česar ga je vprašal, če ni njegova sestra sama ponj poslala in če mu ni sama knjižic izročila. Župnik Notar je nato odgovoril: »Seveda sem Vas prosil, saj nič ne rečem. Šele kratko pred zapuščinsko razpravo mu je župnik Notar sporočil, da mora njemu eno knjižico izročiti, češ, da jo je dal sestri za »lon«, ker je mislil, da bo prej umrl kakor sestra. Nič pa ni omenil, da bi se bil dogovoril s sestro, da postane knjižica njena le, če bi on pred njo umrl. Nato mu je gospod duhovni svetnik Šinkovec odgovoril, da bi mu knjižico vrnil, ako bi sestra še živela in če bi to ona želela. Po svoji vesti je pa dolžan, da izvrši, kar mu je naročila rajnica. Lahko bi bil dobil knjižico 27. februarja 1911, ko mu jo je z ostalima dvema ponujal in mu rekel, naj pove pri zapuščinski razpravi, da je ena izmed knjižic njegova, da bo končno mir. Rekel mu je, da izroči vse tri knjižice sodniku, on naj pa priseže, da je ena izmed knjižic njegova in da dobi nato nazaj knjižico, o kateri trdi, da je njegova last. O tem pa g. Notar ni hotel ničesar slišati. Pri zapuščinski razpravi g. župnik Notar ni črnil niti besedice, da ima od Marije Notar kaj tirjati. Rekel je tudi, da Marija Notar ni zapustila nikakega premoženja, ker je še pri življenju vse g. svetniku Šinkovcu izročila. Tožnik tožbe ni vložil iz nagajivosti, ampak, ker so mu sorodniki prigo-

varjali in ker je radi starosti na duhu že oslabil, zato se tudi dogodkov ne more več natančno spominjati. Že lani, ko je maševal, je pozabil na nekatere dele sv. maše. Denar, naložen v knjižicah, je g. duhovni svetnik že razdelil v določene dobre namene, kakor je to določila rajna Marija Notar. Nadalje se je v razpravi dognalo, da je gospod župnik Notar vložil tožbo proti g. konz. svetniku Šinkovcu, daš mu tožbe na njegovo tozadevno vlogo ordinariat ni dovolil. Dr. Triller ponuja, da naj se stranki poravnata, kar se odkloni. Zasllišjo se priče župnik v Sorici Ivan Mikuž, vpokojeni župnik Ivan Wester, učiteljeva soproga Josipina Šubelj, Anton Gaber, Ivan Gorjanc, Marija Mrak, Jurij Porenta, Uršula Dobrave, Ivana Poljanec, Frančiška Benkovič. Razprava se prekine in se ob 4. uri popoldne nadaljuje.

Primorske vesti.

— **p Hrvatska šola v Trstu.** V petek, dne 6. t. m. je otvorilo hrvatsko šolsko društvo v Trstu šolski vrt. Za tem bo sledila v najkrajšem času otvoritev hrvatske ljudske šole.

— **p Avstrijske trgovske šole in Italijani.** V šolskem letu 1904/5 je bilo v Avstriji 6 višjih trgovskih šol. Ena izmed teh je bila sedanja »Revoltella« v Trstu, ki je imela takrat samo 21 slušateljev. Pet ostalih je bilo deloma nemških, čeških in poljskih in je imelo 441 slušateljev. Število višjih trgovskih šol je pa potem do danes naraslo na 21, od katerih je 13 nemških, 5 čeških, 2 poljski in ena laška. Število slušateljev je poskočilo od 441 na 2332 in v laških od 21 na 67. — Drugače je bilo razmerje trgovskih akademij. Pred desetimi leti je bilo teh 21, od katerih sta bili dve, v Trstu in Trentu, laški. 19 neitalijanskih trgovskih akademij je imelo takrat 3592 in dve italijanski samo 173 gojencev. V desetih letih do danes so se ustanovile samo 4 nove akademije, in sicer neitalijanske. Število gojencev se je zvišalo v neitalijanskih od 3592 na 8040 in pri dveh italijanskih je poskočilo število od 173 samo za 43. — Kar se tiče dvoletnih trgovskih šol, je bila v letu 1904/5 samo ena za ženske, in sicer s 67 gojenkami, druge narodnosti pa so jih imele 44 s 4359 gojenkami. Začetkom letošnjega šolskega leta pa smo imeli že 128 takih šol v Avstriji, od katerih so štiri laške, ki imajo 271 gojenk, druge skupaj pa 11.570. Najbolj revni na trgovskih šolah smo pač Slovenci, ki nimamo nobene višje trgovske šole in nobene trgovske akademije.

— **p K laškim nasilnostim na »Revoltelli«.** K nesramnim lažem tržaškega »Piccola« o laških predrznostih na trgovskih šoli na »Revoltelli« v Trstu je poslalo vseh 27 srbo-hrvatskih in slovenskih slušateljev omenjene šole že dva popravka po § 19., in sicer v petkovi in sobotni številki. Laški slušatelji pa so pristavili k temu zopetno nesramno trditev, da so vse že nagromadene laži v časopisih resnične. Brezdvomno bodo taki nastopi laških dijakov zlasti sedaj, ko se misli prerezetavati njihova pravna fakulteta, njim samo na škodo. Dolžnost naših delegatov seveda je, da za deveto ob primernih prilikah uporabljajo. Ni zadosti samo enkratna interpelacija. Tržaško ferijelno društvo »Balkan« je sicer protestiralo, a kdo se zme ni za take proteste, ko je zlasti skupno protestiranje vsega slovenskega in hrvatskega dijaštva na Dunaju nemogoče.

— **p O atentatu na guvernerja.** Dočim Lahi trdijo, da je atentat na guvernerja v Reki uprizorila ogrska državna policija sama, se le zdi, da so iredentari ali pa anarhisti pravi krivci. Zaprti »karami« Oskar Umile je izpovedal, da mu je Belleli ponudil 300 K, ako vrže bombo iz palače nadvojvode Jožefa v stanovanje guvernerjevo. Ker pa Belleli nima denarja, je moral pač biti najet. Zdaj gre seveda za to, da se intelektualni povzročitelj zločina izsledi.

— **p Nov slovenski dnevnik.** V Trstu je začel izhajati nov dnevnik »Jugoslavija«. Svoje narodno stališče označuje takole: »Smatramo narodno vprašanje za najvažnejše vprašanje, kateremu se morajo podrediti vsa druga. Zastopali bomo stališče, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi en narod, razdeljen na tri različna imena vsled zgodovinskih prilik in tujih, nam sovražnih vplivov. Globoko uverjeni, da je izvor vse naše narodne bede v naši razcepljenosti in razdelitvi na toliko upravnih teles, bomo z vso vneto zagovarjali misel združenja Jugoslovancev v eno upravno državno-pravno skupino v mejah federativne habsburške monarhije.« — Sicer pa hoče list stati nad vsemi slovenskimi strankami.

— **p Kopač pred sodiščem.** 9. t. m. se je začela v Trstu razprava proti tajniku socialnodemokratske železničarske organizacije, Kopaču, kot odgovornemu uredniku »Železničarja«, ker je razžalil železniškega uradnika Ivana Škerianca, pred-

sednika narododelavske železničarske organizacije, imenujoč ga »krumirja« in »denuncijanta«. Kopač je govoril pred sodiščem laško. Razprava se je zaradi zaslišanja novih prič odgodila.

SMRTNI POLET NADPOROČNIKA ELSNERJA IN NJEGOVEGA POTNIKA.

Na letališču pri Aspernu je ponesrečil 9. t. m. popoldne nadporočnik Evžen Elsner 7. pešpolka s svojim potnikom. Elsner in njegov potnik sta mrtva. Nesreča se je pripetila tako-le: Nadporočnik Elsner je imel nalogo, da preizkusi šest aeroplanov tvrdke Schneeweiss. Poizkusa s prvima dvema aparatoma sta se izborno obnesla. Ko se je pa nadporočnik Elsner dvignil s četovodjo Schererjem v tretjem aparatu 800 metrov visoko in se je izpuščal na tla v spiralah, se je v višini 150 metrov zlomil desni del aparata, ki je strašno hitro padel in razpadel, pod razvalinami pa pokopal Elsnerja in Schererja. Ponesrečenca sta zelo poškodovana: roke, noge, hrbet in vrat je zlomljen. Elsnerjeva nevesta je z nekega okna gledala polet in je videla nesrečo. Bila je vsa obupana. Znan je rajnikov polet z nadporočnikom Stojasavlevičem z Dunaja v Gorico, kjer je bil lansko poletje štacioniran.

Ljubljanske novice.

— **Ij Govorice, ki se širijo po Ljubljani,** češ, da je frančiškanski koncert, ki se vrši jutri, v sredo, ob pol 8. uri zvečer, razprodan, ne odgovarja istini. Vstopnic je še dovolj na razpolago in se dobe v predprodaji v Katoliški Bukvarni. Pri koncertu sodeluje 34 pevcev in pevk in cel orkester vojaške godbe; kdor hoče imeti lep užitek, naj si kupi karto. Koncert je vestno naštudiran. Konec koncerta je točno ob 9. uri, tako da se tuji gostje lahko še isti večer odpeljejo z vlaki domov.

— **Ij Frančiškanski koncert,** ki se vrši jutri, v sredo ob pol 8. uri zvečer, obeta biti nekaj lepega. Imeli smo priliko, da smo prisostvovali generalni vaji, ki je izpadla v našo popolno zadovoljnost. »Stabat mater« je tako lepo in tako umerjeno moderno cerkveno delo širšega obsega, da smo imeli v Ljubljani še malo prilik slišati kaj enakega. Orkester mu je dal šele pravo barvo in smelo trdimo, da je ta najlepša točka celega sporeda nekaj posebnega. Naj glasbeni modernisti zabavljajo čez fuge kolikor hočejo, pribiti moramo, da smo bili ob precizno izvršeni dolgi in težki fugi Rheinbergerjeve Glorije naravnost navdušeni in da je bil užitek, ko smo poslušali to klasično godbo. Pri a capela zboru Griesbacherjevem »Tristis est anima mea« je prišlo do polne veljave čisto in precizno petje, ki je docela umerjeno v vseh štirih glasovih. Hochreiterjev »Salve regina« je globoko zamišljeno delo najmoderneje umetnosti, ki hodi povsem svoja pota. Soprani so bili krepki in čisti, alti pompozni in sploh cela vaja nas je preverila, da smemo pričakovati sredinega koncerta z največjim veseljem. Vstopnice se dobe v predprodaji v »Katoliški Bukvarni«.

— **Ij Ženski oddelek S. K. S. Z.** predstavlja je preteklo nedeljo krasno Tomičevo tragedijo: »Veronika Deseniška«. To je čisto viteška igra in za »Ljudski oder« nekaj nenavadnega, sujet pa je vzet iz slovensko-hrvaške zgodovine. V tej igri spoznamo velikost in slavo celjskega rodu, pa tudi njegovo brezmejno slavohepnost. Da si povečajo svojo last, pripravljajo so storiti vse, samo da dosežejo svoj cilj. Stari grof Herman uniči svojega sina Friderika samo zato, ker je vzel za ženo siromsko hrvaško plemenitašino Veroniko Deseniško. Ona je od starega grofa Hermana po krivici obsojena na smrt, in sicer samo zato, ker je revna, neugledna in na potu njegovemu zadnjemu cilju, da pridobi celjskemu rodu bosensko kraljevo krono. — Ženski oddelek S. K. S. Z. se je odločil, da uprizori to krasno tragedijo. Ko so ljudje brali vabila, zmajevali so z glavami in se povpraševali, ali bodo igralci kos svoji težki nalogi. Dvorana »Ljudskega doma« se je do zadnjega kotička napolnila, kar priča, kakšno privlačno moč imajo predstave S. K. S. Z. in koliko ugleda ima pri ljudeh. Vse je nestrpnost pričakovalo začetka predstave. Takoj pri prvem nastopu osvojili so si igralci srca ljudi. Sama igra je bila res vestno naštudirana pod spretnim vodstvom naših najboljših ljubljanskih igralcev gg. Vrančiča in Peterlina. S svojim delom in požrtvovalnostjo sta svojim pripomogla, da je predstava tako krasno izpadla. Knez Blagaj, grof Friderik, Mosca, zagrebški škof in drugi so storili svojo dolžnost in s tem dokazali, koliko talentov imamo, samo treba jih je izrabiti. Uloga Veronike je bila v rokah vrle igralke, katera je igrala s tolikim razumevanjem in čuvstvom, da je občinstvo presenetila. Marsikdo si je otrl solzo in splošna sodba naših preprostih ljudi je bila, da kaj takega še nikoli niso videli. Kraljica

in cesarica Barba nastopala je zares dostojanstveno, kakor mora po svojem visokem stanu. Druge manjše ženske vloge bile so istotako dobre. Za svoj »finale« v tej sezoni dala je S. K. S. Z. najboljši dokaz, da ni mrtva, ampak da živi in napreduje. Želimo pa, da bi videli v drugi sezoni zbrane vse igralce in igralke okoli Zveze in da bi nam zopet nudili toliko zdrave duševne hrane, kakor so nam je dosedaj. Ženskega oddelka S. K. S. Z. pa nam ni treba priporočati, ker se s svojim delovanjem že sam dovolj priporoča. Želimo le, da bi vse naše slovensko katoliško ženstvo stopilo pod zastavo S. K. S. Z. in ji ostalo tudi zvesto.

Ij Slovensko gledališče. Pri reprizi »Rokovnjačev« je igral Mozola Borštink. Vajeni smo bili dotlej v tej uloži videti Verovška, ki si je izklesal tip širokoustega pijančka, ki so ga vedno polna usta, a ki ljen v hoji in široki govorici. Verovškov Mozol je bil kreacija, ki je izredno ugajala in ki je bila umetniško individualna v zgornj orisanem okviru in izklesana. — Borštinkov Mozol pa je pristen Gorenjec s slabe strani: bahač, zabavljac, prevzetan in trmast, vnesen v besedah in gestah, podstavljen v hoji in široki govorici. Verovškov Mozol je simpatičen, Borštinkov oduren, Verovškov vpliva na maso, Borštinkov pa samo na tiste, ki res poznajo gorenjski značaj in ki mislijo pri igri. Govoril je veskozi v pristnem in docela preštudiranim cerkljanskem dialektu in v svojo ulogo spravil marsikaj, kar ji ni dal ne Jurčič, ne Govekar. Res vesel sem bil, ko sem slišal lepo in krepko gorenjsko narečje na odru, a ko je vse drugo krog Borštinka »el-alo«, sem spoznal, da je še daleč čas, ko bomo imeli mi Slovenci pravico na Kranjskem po kranjsko govoriti. Meni je ta novi Mozol ugajal z vseh vidikov, zakaj izza njega je gledal umetnik, ki je zlomil s tradicijo in podal nekaj novega, samoraslega. — Gromov Nande je bil izboren, v zadnji sliki je naravnost razburil publiko. Šestov bebec in Danilov »Rajtguzen« sta zaslužila, da se iznova pohvalita. Prizor v Črnem Grabnu je bil preveč na kupu in še to samo na desni odru, pavze kratke, režija hvalevredna, hiša polna. **A. R.**

Ij Razstavljene diplome. V izložbenih oknih takzajšnega obrtno-pospeševalnega urada so razstavljene v visokem reliefu rezane diplome o častnem občanstvu blejske občine, podeljenem gospodinu: deželnemu glavarju dr. Iv. Šusteršiču, deželnemu odborniku dr. Lampetu, državnemu poslancu vitezu Pogačniku in deželnemu poslancu Ivanu Pibru. Lesorezi predstavljajo blejsko pokrajino na jako uspel način.

Ij Zastrupil se je. Včeraj proti večeru so našli v lastnem stanovanju na Sv. Petra cesti št. 41 mrtvega 43letnega, v Prevalah pri Preserju rojenega ter v Gornji Logatec pristojnega brezposelnega trgovskega potnika Antona Gostiša. Trdilo se je, da ga je zadela kap, a se je pri ogledu pokazalo, da se je zastrupil z neko kislino. Njegovo truplo so na odredbo policije prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu. Nesrečnež je bil v zelo slabih gmočnih razmerah in bržkone tudi ni bil popolnoma normalen, vsaj tako bi bilo soditi po njegovih nastopih.

Ij Samoumor v preiskovalnem zaporu. Danes ponoči se je v preiskovalnem zaporu pri deželnem sodišču obesil Franc Šetina, posestnik na Šmarni gori (Planinici), rojen leta 1865. Mož je bil hud alkoholik in menda ga je žganje tudi zmesalo. Aretovan je bil, ker se je bil prejšnji dan doma z ženo spril in med prepriom zgrabil za puško ter z njo obstrelil sina, ki je pri preprii posredoval. Domneva se, da je hotel pomeriti na ženo, pa mu je sin preprečil, vsled česar je krogla zadela njega samega. Obstreljenega sina so prepeljali v bolnišnico, očeta pa v zapor, kjer je danes ponoči tragično končal.

Ij Pred 39 leti izvršen umor odkrit. Ljubljanska policija je aretirala Martina Roglja, rojenega leta 1849. v Trebnjem na Dolenjskem. Martin Rogelj je leta 1875. umoril svojega brata Jožefa, ker se je bal, da Jožef prevzame gospodarstvo. Ubil je spečega brata s polenom, nesel mrtvega brata na bližnjo goro in ga vrget v neko jamo. Neki pastir je pa našel obleko umorjenega v senu in ljudje so pričeli očitati Martinu Roglju umor. Predno je Martina moglo prijeti orožništvo, je pobegnil. Vsi so mislili, da je šel v Ameriko; bil je pa v Beljaku, kjer je služil pod imenom Jožefa Grebenca. Po treh letih se je Rogelj zopet vrnil na Kranjsko, kjer je delal po Gorenjskem. Od leta 1896. je bil Rogelj v Ljubljani, kjer je stanoval pri neki mesarici na Karlovski cesti. Sedaj je Rogelj prišel v bolnico, kjer je prišel njegov zločin na dan.

Ij Umrli so v Ljubljani: Luitgarda Zeschko, posestnikova žena, 75 let. — Josipina Likozar, mesarjeva hči, 2 leti. — Erna Kermelj, rejenka, 20 mesecev. — Anton Gostiša, branjevec, 43 let.

Ij Ljubljanečan v Trstu zaprt. Včeraj je bil v Trstu aretiran 44letni Ivan Blaž, rodom iz Ljubljane, ki je bil pred par dnevi izpuščen iz kaznišnice v Gradišču, kjer je prebival 15 mesecev ječe, ki mu jo je prisodilo ljubljansko sodi-

šče zaradi nekega političnega pregreška. Blaž je prišel v Trst, a ker ni bilo evenka v žepu, si je skušal pomagati na drug način. Izmaknil je namreč nekemu Josipu Gorenjcu, ki stanuje v ulici Medja št. 24, denarnico, v kateri se je nahajalo 6 kron.

Ij Kinematograf Ideal v Ljubljani bo predvajal od petka 20. do četrka 26. marca življenje in trpljenje Jezusa Kristusa. Predstave bodo vsak dan ob pol 11. uri dopoldne, ob 1., pol 3., 4., pol 6., 7. in pol 9. uri zvečer, vstopnina od 70 vinarjev do 1 K 90 vin. Nihče naj bi ne zamudil ogledati si to prekrasno delo, o katerem pišejo vsi časopisi mest, kjer se je dosedaj predvajalo, najlaskaveje ocene. Kdor je videl le enkrat prizore: Marija ob vodnjaku, beg v Egipt skozi puščavo, Jezus hodi po morju, Ecce homo, temu bodo ostali utisi, kateri se mu ne bodo nikdar izbrisali iz spomina. Predstave bodo trajale po poldrugo uro.

Ij V prisilno delavnico so včeraj pripeljali 36letnega Karla Lavriča, rodom iz Trzina, okraj Kamnik. Tedaj po dolgem času enkrat Kranjec.

Ij Obrtno gibanje v Ljubljani meseca februarja. Meseca februarja je pri mestnem magistratu priglasilo svojo obrt 18, odglasilo pa 10 obrtnikov. Priglasili so: Ignacij Žargi, Sv. Petra cesta 5, trgovina z mešanim blagom; Edmund Weinhold, Miklošičeva cesta 16, trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi utenzilijami; Franc Pogačnik, Dunajska cesta 33, trgovina z mešanim blagom; Ivana Jerič, Komenskega ulica 26, žensko krojaštvo; Konrad Pučnik, Sodna ulica 3, krojaški obrt; Julija Murnik, Ambrožev trg 9, trgovina z mešanim blagom; Jožefa Černak, Gradišče 7, gostilničarski in krčmarski obrt; Fran Becker, Marije Terezije cesta 8, instalacija hišnih telegrafov in telefonov ter strelodvov; Ljudmila Schiffrer, Sv. Jakoba trg 8, žensko krojaštvo; Antonija Šegatin, Stari trg 24, prodaja galanterijskega, drobnega in kramarskega blaga; Edmund Kavčič, Prešernova ulica 24, trgovina z antikvitetami; Anton Rauhekar, Pred škofijo 20, trgovina z mešanim blagom; Peter Turčin, Sv. Jakoba nabrežje 27, čevljarški obrt; Ivan Šimenc, Gradišče 12, trgovsko vrtnarstvo; Ivan Ogrin, Gruberjevo nabrežje 8, izdelovanje cementnih predmetov; Anton Mavec, Metelkova ulica 13, prevoznikiški obrt; Marija Tičar, omož. Šušteršič, Resljeva cesta 7, prodaja kruha in slaščic; Franc Remic, Čopova cesta 19, trgovska agentura. — Obrt so odglasili: Dragotin Hribar in drug, Dunajska cesta 9, knjigoveški obrt; Ivan Sablatnik, Vodnikov trg, prodaja jajc in kuretnine; Ivan Bajželj, Marije Terezije cesta 13, trgovina z glasbilo; Josipina Repič, Pogačarjev trg, prodaja zelenjave in cvetk; Otilija Valenta, Gospodska ulica 10, žensko krojaštvo; Ivana Praznik, Stari trg 24, mala trgovina z drobnim galanterijskim blagom, z robci in predpasniki; Franc Kovač, Marije Terezije cesta 8, čevljarški obrt; Josipina Gressel pl. Baraga, Gradišče 7, gostilničarski in krčmarski obrt; Ida Fischer, Ljubljana, trgovina s knjigami, umetninami in muzikalijami, antikvarijat ter posojevanje knjig in muzikalij; Julij Müller, Miklošičeva cesta 6, fotografski obrt.

CESAR VILJEM, CESAR FRANC JOŽEF IN PRESTOLONASLEDNIK.

Cesar Viljem in cesar Franc Jožef se sestaneta 23. marca v Schönbrunn, dne 24. marca pa se sestaneta cesar Viljem in prestolonaslednik Franc Ferdinand v Miramaru, odkoder odplove potem nemški cesar s svojo jahto v Benetke.

VOLITVE V ŠPANIJI.

Pri volitvah za zbornico so skoraj v vseh okrajih zmagali vladni kandidati. V Torroxo, Castellonu in Valenciji je prišlo do spopadov, v katerih so bili trije volivci od orožnikov ubiti, 30 pa ranjenih.

NEMŠKI CESAR — POTUJE.

Nemški cesar se bo tudi letos podal preko Benetk, kjer se bo najbrže sestal z laskim kraljem, na otok Krf, kjer bo ostal do srede aprila. Na povratku se bo najbrže v Pulju izkrcal in se podal iz Pulja preko Dunaja domov.

ALBANSKI GRB IN ALBANSKA ZASTAVA.

Vsak vladar in vsaka država ima svoje znake, ti so grb in zastava. Z ustanovitvijo samostojne Albanije je seveda nastala tudi potreba novemu vladarju preskrbeti grb in državi svoj prapor. Grb Albanije in nje kneza predstavlja kneže živordeče ogrinjalo, znotraj obšito s hermelinovo kožuho. Nad ogrinjalom se nahaja desetobojna krona in višnjevi trak, kateri nosi v zlatih črkah novi albanski izrek kneza Wieda: Fidelitate et veritate (zvest in odkrit). V ogrinjalu se pa nahaja albanski dvoglavi orol črne barve z rdečim jezikom, kateri nosi v svojih krempljih po dva bliska. V sredini orla se pa nahaja še v zlatem polju višnjevi pav kot znak kneza Wieda. To bi bil grb novega vladarja in nove kneževine. Vojna zastava, katera je obenem tudi trgovska, pa nosi

na živordečem polju dvoglavega črnega orla z rdečimi jeziki, kateri nosi v krempljih dva bliska. Nad glavami orla se nahaja krona in nad to petrožata bela zvezda.

Šlajerske novice.

š Za porotne obravnave v Mariboru, ki so se pričele 9. t. m., so določeni naslednji slučaji: Ponedeljek: Jakob Korosec, rop; Marija Caf, detomor; torek: Jakob Markrap, poizkus umora in javno nasilstvo; sredo: Ivan Petrena, umor žene. (Ivan Petrena se je svojčas nalašč pripeljal iz Donawitza k svoji ženi pri Veliki Nedelji in jo zastrupil, zato da bi mogel potem poročiti neko 30letno vdovo v Donawitzu. Na dan umora svoje žene je bil v Ljubnem že drugi oklican, ker se je bil izdal za samskega.)

š Človeško okostje so delavci izkopali pri rigolanju v vinogradu Jakoba Stiperja iz Maribora blizu Sv. Jurija v Slov. Goricah. Okostje je ležalo v obrazom naprej ter se je nedvomno izvršil zločin; od tega časa je pa moralo poteči že najmanj 20—30 let. Okostje so pokopali na pokopališču pri Sv. Juriju, obenem pa uvedli orožniške poizvedbe, ki pa doslej še niso ničesar dognale.

Razne stvari.

»Ženski dan« na Bavarskem. Pravkar je bavarsko ženstvo priredilo svoj dan pod geslom »Varstvo in bramba ženski časti«; zborovanja so se vršila v 60 krajih, v samem Monakovem so bila tri zborovanja, pri katerih sta kraljevi dvor zastopali princežinji Arnulf in Willtrud. Bavarsko ženstvo je na teh zborovanjih zavzelo svoje stališče proti poniževanju žene v literaturi in gledišču, obsodilo moderne plese in današnje žensko modo. Naša mladina naj ne podleže strupu, ki se ji dan-današnji od vseh strani polaga v dušo. Zborovanja so zahtevala od ženstva več samospoštovanja in svetega ponosa na svojo žensko čast, več poguma in močne volje za uveljavljanje svojega boljšega prepričanja proti splošnemu toku javnega mnenja.

Umrli je dne 25. p. m. v 90. letu stric odličnega češkega pesnika Jaroslava Vrchlickega, Anton Kolař, župnik v poklju. Rajni je v svoji župniji v Ovčarjih vzgajal nadarjenega mladeniča Jaroslava in imel velik vpliv na razvoj njegovega duha in njegovega talenta.

Ponarejene srbske pisemske znamke. Kakor so dognali srbski uradi, je bila za balkanske vojne velika množina srbskih pisemskih znamk ponarejena. Falsifikati so bili izdelani na Ogrskem. To so bile znamke po »pet para«, s katerimi je bila srbska država oškodovana za 150.00 dinarjev. Uvedena je obsežna preiskava.

Naval na žide v Lodi. Krakovski listi z dne 4. t. m. poročajo, da so se v Lodi dogodili protizidovski izgrede. Po mestu je šla govorica, da je mestni židovski trgovec Steinmann izvršil ritualni umor. Ljudstvo se je zbralo pred Steinmannovo prodajalnico in dejansko napadlo trgovca in ženo njegovo. Za tem je oplenilo ljudstvo še nekatere druge židovske prodajalnice. Policija je naposled napravila mir.

Stavka v ruski orožarni. V Putilovih tvornicah je začelo v sredo, dne 4. t. m., stavkati 15.000 delavcev zato, ker ni bilo dovoljeno rečeni dan slaviti obletnice, ko je bilo odpravljeno robstvo. V tvornici za šrapnele je napadel delavec ravnatelja tvornice gardnega stotnika pl. Strahla in ga z železnim drogdom udaril po glavi, da je na mestu mrtev obležal. Zločinec pa je ušel in se vrget pred električni stroj, ki ga je zmečkal. Baje je šlo tudi za osebno maščevanje.

Iz verske statistike Združenih držav v Ameriki. Kakor je posneti iz nedavno tega izdane verske statistike Združenih držav v Severni Ameriki, živi v njih 95 milijonov ljudi, od katerih je 37.280.000 kristjanov. Rimsko-katoliška cerkev ima od teh 13.099.534 članov, metodisti so dosegli 7.125.069, baptisti 5.924.668; luterani 2.538.722, presbiterijanci 2.027.593, »učenci Kristovi« 1.519.369, privrženci protestantske škofovske cerkve 997.407, kongregacionalisti 748.340 članov. Najbolj so napredovali metodisti, in sicer za 200.000 članov; rimsko - katoliška cerkev se je pomnožila za 212.500 vernikov. Baptistov je narastlo za 64.000, presbiterijancev za 45.000, luterancev pa za 36.100 članov. Veselo znamenje pa je, da tvorite novih sekt pojema.

Vpogled v knjige po novi davčni postavi. Določbe v novi davčni postavi, ki dovoljujejo vpogled v gospodarske in trgovske računske knjige, so mnoge hudo prestrašile. Toda ta strah ni niti zdaleka tako črn, nego marsikdo misli, da ta strah je pravi strah, ki je v sredi votel, okrog ga pa nič ni. Postava določa, da ima pravico do vpogleda v knjige edino-le vzklicna komisija: toda

tudi nasproti njej so od vpogleda izvzele knjige, oziroma zapiski, ki vsebujejo samo imena odjemalcev, kupčijske kalkulacije, fabričarijsko postopanje ali domače gospodinjinske račune. Tudi vpogled v zasebno korespondenco ni dovoljen. Ako kdo ne vodi knjig ali ako je za izpolnitev in utrditev knjižnih podatkov potrebno, komisija lahko zahteva predložitev pogodb, zadolžnic, pobotnic in obrestih, računске izpiske, fakture in druge računске pomočke in dokaze. Uradni vpogled v knjige se more izvršiti le tedaj, ako to zahteva komisija z enim glasom nad večino vseh navzočih članov. Tozadevni komisijški sklep mora kolikor mogoče natančno povedati, v katerem oziru se bo knjižni vpogled izvršil. In koncem koncev so vse te določbe brez vsake moči, ker postava izključuje vsako silo za vpogled v knjige, še celo globo se ni treba bati: Kdor torej noče, da bi kdorkoli dobil vpogled v njegove knjige in papirje, naj kratko in malo vzkrati vpogled. Zgoditi se mu more k večjemu, da mu bodo naložili par kron več osebne dohodnine. Biti pa mora seveda zelo previden, ker bo poslej davčna oblast budno pazila nanj.

Sienkiewičev dar stradajočim v Galiciji. Slavni poljski pisatelj Henrik Sienkiewič, ki živi v Varšavi, je podaril 25.000 kron stradajočim slojem v Galiciji.

Zgodovinski dan v ruski Poljski. Dne 28. p. m. je minulo 50 let, kar je car Aleksander II. na ruskem Poljskem tlako odpravil. Pri tej priliki je poslal car Nikolaj ministru za notranje reči lastnoročno napisano pismo, v katerem se spominja tega zgodovinskega dne svojega deda in njegovih svetovalcev in pravi, kako lep sad je prinesel preklic tlake kmetiškemu prebivalstvu. Nadalje izreka car srčno hvalo vsem še živečim osebam, ki so v ohi zgodovinski dobi reform njegovega deda pomagale po svojih močeh, da se je odpravila tlaka.

Prepovedana zbirka za spomenik Tolstega. Rusko ministrstvo za notranje reči je prepovedalo nabiranje prispevkov, katerih vsota je bila namenjena, da se postavi spomenik Tolstemu.

Nemški častniki v Albanijo. Kakor poroča berol. list »National Zeitung«, je dal cesar Viljem na prošnjo kneza Viljema alb. več nemškim oficirjem dovoljenje, da smejo vstopiti v baš tvo-rečo se albansko armado kot učitelji.

Pegoud—Dalmistro. V tej zadevi je sodni izvedenec podal svoje mnenje tako, da bi bile preuredbe, ki jih je Pegoud izvršil na Dalmistrovem letalu, pri vzletu brezpogojno povzročile katastrofo.

Neprijeten obisk med obedom. Ne-ki Anglež, ki se je te dni vrnil s Ceylona v London, pripoveduje v nekem listu naslednji dogodek, ki ga je doživel v Trincomalle. Bil je povabljen na kosilo; pojedina je bilo blizu na kraju in gostje so se živahno razgovarjali. Tedaj je opazil, da je hišna gospodinja, mlada ljubezniva dama, ostrmela in prebledela v neznani grozi; vendar je čisto mirno poklicala služabnika in mu z navadnim glasom rekla, naj prinese skledo mleka in ga postavi k njenim nogam. Kljub popolni mirnosti in hladnokrvnosti gospodinjje so gostje uganili, da se v obednici nahaja kobra — strupena kača, katere pik trenutno usmrti človeka. Nihče se ni upal ganiti, ker bi vsaka kretnja lahko prinesla smrt; nihče namreč ni vedel, kje se kača nahaja in vsi smo z grozo motrili prostor, kamor so dosegle naše oči. Služabnik je prinesel mleko in postavil posodo h gospejinim nogam; vse je bilo skrajno napeto in strahupolnem pričakovanju. Tedaj se pokaže kača ob členu hišne gospodinjje, odvij se in zdriči na posodo z mlekom. Služabništvo in gostje planejo nadnjo ter jo ubijejo. Tedaj je pa tudi hišna gospodinja bila na koncu s svojimi silami — padla je v nezavest. Vsekakor je pokazala toliko hladnokrvnosti in močne volje, da bi delala čast vsakemu v nevarnostih preizkušnemu moškemu.

Zarubljen petletni deček. V Velikem Varazdinu se je delavec Strauss pritožil pri policiji, ker mu je odpovedala gospodinja stanovanje, ker ni plačal stanarine. Ko se je izselil, je pa gospodinja Marija Varga izvalila k sebi njegovega 5letnega sinčka in izjavila, da otroka očetu ne da nazaj, dokler ne poravnata stanarine. Gospodinja je priznala policiji, da je sinčka res zarubila. Seveda je morala Vargova sina zopet očetu vrniti.

Levi in poljedelstvo. Farmerji z nevoljo opazujejo, kako lovci iztrebljujejo leve. Pravijo, da so levi jako koristni za njihova polja, ker moré in žró cebre in antilope, ki so največji škodljivci njihovih dragocenih nasadov. Komaj je polje obdelano, že se pripode cebre in antilope ter vse popasejo in poteptajo. Ko bi se levi vsaj nekaj let ne lovili, bi imelo poljedelstvo neprecenljivo korist od tega.

O smrtni uri. Angleški zdravnik Hopkin je v letih 1898. do 1903. študiral, kateri dnevni čas najbolj vpliva na smrti 2800 oseb različne starosti in oboga spola. Dognal je, da je bilo največ smrti med 4. in 6. uro jutraj, več kakor polovico zaznamenovanih, najmanj pa, komaj 6 odstotkov, med 9. in 11. uro dopoldne. — Francoski zdravnik Charles Feré si je pa zaznamenoval v pariških bolnišnicah vse smrtno slučaje v letih 1901. do 1911., ki jih je bilo nad 8000. Ta je pa iz svojih slučajev dognal, da ni odvisno človeško umiranje od nobenega dnevnega časa. Tudi nekaj avstrijskih in nemških zdravnikov se je pečalo s tem raziskovanjem in prišlo do istega rezultata kakor Francoz Feré. Na vsak način pa ima nastajajoča noč kolikortoliko vpliva na človeško razpoloženje, zato je mogoče, da Hopkinsovo preračunavanje ni popolnoma brez podlage.

Požrtvovalnost Čehov - katolikov v Ameriki. Koncem prosinca je bil posvečen v Valparajzu (Nebraska) nov češki božji hram na čast Materi božji. Poslopje je zgrajeno v romanskem slogu, znotraj 20 metrov dolgo, 10 pa široko. Okna so slikana. Cerkev ima spodnjo kurjavo in je znotraj z vsem potrebnim opremljena. Župnišče je tik cerkve. Stavbišče je stalo 9000 K. Cerkev stane doslej 40.000 kron. A vso to vsoto je darovalo 13 katoliških faranov: deset Čehov, dva konvertista druge narodnosti, ki imata za ženi Čehinji in pa en Ire. Pač krasen zgled pobožnosti in požrtvovalnosti.

Albanski kurz za avstrijske častnike. Kakor poročajo listi, je ustanovilo vojno ministrstvo na Dunaju četrtletni učni kurz albanskih narečij za avstrijske častnike. V rečenem kursu se bo predavalo tudi o zemljepisnem in narodnopisnem albanskem vprašanju. V kurz so poslali 20 oficirjev iz raznih armadnih zborov, ki so se prostovoljno prijavili. Jezikovno predavanje bo imel profesor Pekmezi na dunajski orientalni akademiji.

— Variete - razstava v Berolinu. V času od 9. do 24. maja leta 1914 se bo vršila v Berolinu prva variete - razstava. Vse podrobnosti so razvidne iz prospekta, ki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Proti preganjanju katoličanov na Ruskem priobčuje celo vrsto člankov pariški list »Croix«. List piše med drugim, da je prokurator sv. sinoda nedavno na carja poslal poročilo, v katerem slika veliko »katoliško nevarnost«, ki preti Rusiji; ne-le na Poljskem, marveč tudi v ostalih ruskih pokrajinah se katolicizem nevarno širi in je nujno treba tozadevnih odredb. Kakšne vrste naj bi bile te odredbe, si je pač lahko misliti — nič drugega kakor nova nasilja.

Ali ste že odposlal položnico „Slovenski Straži“?

Cerkveni vestnik.

100letnica upostavljenja jezuitskega reda. Na pritisek španskega, portugalskega, francoskega in neapeljskega dvora je papež Klemen XIV. leta 1773. dne 21. julija izdal breve »Dominus ac Redemptor noster«, s katerim je razpustil jezuitski red. Ker se je pa smatralo, da se mora ta breve v vsakem posameznem kolegiju formalno proglasiti, ako naj velja tudi zanj, je nekaj jezuitskih kolegijev še dolgo po tem obstajalo; tako so se n. pr. šlezki kolegiji pod zaščito Friderika Velikega vzdržali do leta 1776., ko so jezuiti slekli svojo redovniško haljo in nadaljevali svoje delo kot »duhovniki kraljevega šolskega zavoda«. V Rusiji Katarina II. sploh ni dala tega breveja promulgirati in tamkajšnji jezuiti so smatrali svoj red kot neodpravljen. Z bulo »Sollicitudo omnium ecclesiarum« z dne 7. avgusta leta 1814. je papež Pij VII. zopet upostavil jezuitski red za celo cerkev. Dne 13. julija leta 1886. je pa Leon XIII. jezuitom slovesno potrdil vse prejšnje od papežev jim podeljene privilegije in pravice. O priliki letošnje stoletnice upostave jezuitskega reda bo papež Pij X. jezuitskemu generalu poslal poseben breve v znak priznanja za delovanje tega reda, obenem bo pa najbrže kak jezuit imenovan za kardinala (tačas je med kardinali samo en jezuit, in sicer slavni učenjak Billot). Za časa Leona XIII. sta bila istočasno dva jezuita kardinala: Mazzela in Steinhuber. Jezuiti pa nameravajo ob letošnjem jubileju dovršiti najznamenitejši del zgodovine svojega reda, ki jo že mnogo let pišejo in sestavljajo; delo bo jako obsežno in prevideno z znamenitimi dokumenti.

Zadnje vesti.

PRED PARLAMENTARNIM POLOMOM.

Dunaj. Parlament bo skoro gotovo v četrtek odgođen in če se položaj vpliva nič ne zboljša, po delegacijskem zasedanju razpuščen. Glede Svihe se je določilo, da ga bo zbornični predsednik Sylvester v četrtek pozval, da svoje mesto zasede, če ne, se mandat razveljavi. Sviha je medtem na poti v Ameriko ali v Egipt.

CONRAD PRI CESARJU

Dunaj. Šef generalnega štaba general Conrad pl. Hötendorf je bil od cesarja sprejet v avdienci.

DEMONSTRACIJE NA VIŠJI ŽIVINO-ZDRAVNIŠKI ŠOLI.

Dunaj. Na tukajšnji višji živino-zdravniški šoli, ki jo upravlja vojno ministrstvo, so bili danes burni prizori. Slušatelji so protestirali proti takozvanim predavanjem o podkovanju, katerih se udeležujejo bivši podkovni kovači, ki se potem pridele vojaškim živino-zdravnikom. Dijaštvo je zahtevalo, da ti podkovni kovači ne smejo na visoko šolo in da se morajo zanje vršiti drugod posebni tečaji. Dijaštvo je en tak tečaj na višji živinozdravniški šoli razbilo, nakar je rektor šolo in poslopje zaprl. Danes je dijaštvo vlomilo skozi vrata v poslopje. **Tri stotni je vojakov so z nasajenimi bajonetni izgnale dijaštvo iz poslopja.** Pred poslopjem je bilo vse polno redarjev. Aretiranih je bilo 20 dijakov. Policija je končno razgnala dijaštvo.

ŽREBANJE RAZREDNE LOTERIJE.

Dunaj. Pri današnjem žrebanju razredne loterije je zadela 10.000 kron št. 74.487; 2000 K so zadele številke: 19.231, 25.249, 26.891, 44.641, 47.329, 57.712, 69.771, 75.302, 75.417, 77.380, 90.960, 95.115; 1000 K so zadele številke: 3262, 4230, 7035, 9289, 13.892, 13.982, 17.094, 19.625, 21.112, 24.027, 24.129, 31.422, 40.103, 41.514, 44.135, 44.417, 53.675, 55.426, 65.441, 72.225, 72.226, 76.556, 85.854, 86.177, 94.289, 94.297, 94.332, 96.535.

DVOJNA MERA.

Zagreb. Tukajšnji listi trdijo, da so Lahi v Trstu za prihod laške vojne ladje pripravljali take demonstracije, da bi morala oblast vmes poseči in aranžerje obtožiti veleizdaje, česar pa seveda ne bo storila.

ATENTAT V DEBRECZINU.

Bukarešt. Tukajšnja policija je izsledila žensko, ki je debreczinskemu škofu Miklossyju pisala pretilno pismo. Piše se Margareta Salamon in je Madjarka. Imela je znanje z atentatorjem Catarcumem in trdil, da je pisala pismo le iz uslužnosti do njega.

BROTJE SKUPAJ.

Trst. »Piccolo« pozdravlja zaveznitvo Nemcev, ki so v »Triester Wochenpost« objavili, da bodo šli odslej z Lahi skupaj proti Slovanom. »Piccolo« pristavlja, da se ima to tako razumeti, da bodo Nemci varovali laški značaj Primorja.

KAKO JE Z VOLITVAMI NA BULGARSKEM?

Dunaj. Iz Sofije se poroča, da si je vlada dozda v mestih samo dva mandata več (kot zadnjič?) priborila. Z dežele še ni poročil o izidu. Kralj Ferdinand je baje izjavil, da odstopi, če vlada ne dobi večine. V novi Bulgariji niso bili vsi glasovi za vlado, osobito ne v grških mestih.

VOLITVE V BULGARIJI.

Dunaj. Dozda iz Bulgarije o izidu volitev še ni natančnejšega poročila.

SENZACIJA ALI RESNICA.

Zagreb. »Male Novine« 9. t. m. priobčujejo sledečo brzojavko iz Sofije: V tukajšnjem avstroogrskem poslaništvu se z vso naglico sestavlja zapisnik avstroogrskih državljani, ki bivajo v Bulgariji in so za vojsko sposobni. V sled tega menijo v Sofiji, da dela Avstro-Ogrska mobilizacijske priprave.

OBOROŽEVANJE RUSIJE.

Pariz. »Temps« poroča, da se na carjevo željo poviša kontingent ruske vojske vsako leto tako, da bo znašal po treh letih 480.000 več kot doslej.

RUSKA HUJSKANJA.

Peterburg. Prihodnjo soboto bo grof Bobrinski na velikem shodu govoril o procesu v Marmaros Szigetu in v Lvovu. Nadalje bodo govorili poslanec Maklakov, Nikaranov in duhovnik Pikrovski, slednji o »verski vnetosti pravoslavni bratov onstran Karpatov«. Na shod bodo došli poslanci vseh strank.

RUSIJA INTERVENIRA ZA ČRNO GORO.

Cetinje. Črnogorska vlada se je v svrhu hitre in mirne rešitve krvavega spopada na Sjenokosu obrnila do ruske vlade, da bi v tej zadevi pri grofu

Berchtoldu intervenirala. Ruski poslanik Šebeko utegne storiti ta korak prihodnji teden.

ALBANSKE BRZOJAVKE.

Zader. Vlada je odredila, da je albanski jezik dopusten za brzojavke. To je pri Albancih, živečih v Dalmaciji, vzbudilo veliko zadoščenje.

ZA SAMOUPRAVO IRCEV.

London. Včeraj se je vršila seja zbornice glede uvedbe posebnega parlamenta in uprave za Irsko. V poslaniških ložah so se deli poslaniški Avstrije, Italije in Japonske. Galerije so bile polne. Asquith je v imenu vlade predlagal kompromis, da bi ulsterska provinca (ki je po večini protestantovska) bila od postave za Irsko izvzeta za dobo 6 let, nakar bi se lahko podala pod oblast irske samouprave, če hoče, če ne, pa bi se izvzela s posebno postavo. Zbornica se je nato odgodila.

POGREB NA ORTLERJU PONESREČENIH VOJAKOV.

9. t. m. se je v Trafoju vršil pogreb 11 vojakov, ki jih je na Ortlerju, ko so izvrševali vaje s skij, zasula lavina. Navzoča sta bila tudi domobranski minister general Georgi in deželni predsednik Tögenburg. Ljudstva je bilo sila veliko. Ves prizor je bil slovesen in je vsem segel do srca.

VELIK POŽAR.

V St. Louisu v Zedinjenih državah je zgorel dom missourskega atletskega kluba. Veliko oseb se pogreša — pravijo da 100 — 7 oseb so našli mrtvih, 20 ranjenih, kakih 20 se je pa rešilo. Škoda znaša en milijon dolarjev.

Dober tek

je in ostane glavna reč. Kdor pa nima veselja do jedi, naj se posluži Scottove emulzije ribjega olja, ki se je že več desetletij kot tek vzbujajoče krepilno sredstvo vedno kar najboljšo obnesla. Nasprotno z navadnim ribjim oljem je Scottova emulzija okusna in lahko prebavljiva, da ni nikak težava zavživati to preizkušeno krepilno sredstvo. Scottova emulzija ribjega olja začne telo krepiti in povzroči naravno potrebo prehranitve na tak način, da navadno hrano zopet z dobrim tekom jemo ter dobimo nov pogum in veselje do življenja. 12

Odraslim in otrokom služi, le iz najčistejših in najbolj učinkovitih sestavin prirejena Scottova emulzija ribjega olja vsak čas, poletu kakor pozimi, kot krepilno sredstvo najzboorneje.

Originalni steklenici 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. — Kdor pošlje 50 v. v znakah na Scott & Bowne, G. m. b. H., Dunaj VII. in se sklicuje na ta časopis, se mu pošlje za posk. 1 stekl. potom lekarne.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 9. marca 1914.

Pšenica za april 1914.	12 53
Pšenica za maj 1914	12 46
Rž april 1914	9 41
Rž za oktober.	8 69
Oves april 1914	7 66
Oves za oktober	7 70
Koruza za maj 1914	6 78
Koruza za julij 1914	6 89

Prostovoljna javna dražba premičnin.

V četrtek, dne 12. marca t. l. ob 9. uri dopoldne prodajalo se bode v Štepanji vasi pri Ljubljani št. 68 razno štacunsko blago, štacunska in gostilniška oprava, sodi, različni les, pohištvo itd. — Kupnino je plačati takoj. — Kupljene stvari se morajo takoj odstraniti.

Ljubljana, dne 9. marca 1914.

Dr. M. Pirc, odvetnik v Ljubljani.

Domače podjetje!

P. n.

Podpisana tvrdka dovoljuje si vljudno naznaniti, da s 15. marcem 1914 otvori

VIKTORIA tovarno za žitno kavo — v Ljubljani —

v kateri se izdeluje neprekosljiva sladna in žitna kava pod znamko »Viktoria«.

Priporoča se p. n. trgovcem za cenjene naročbe in naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Albert Pečevnik & Co.

pisarna Kongresni trg 14.

Pristopajte k „Jugoslovanski Strokovni Zvezi“!

! Odkar zajtrkujem in južnam! sladni čaj

ne maram za noben drug zajtrk in se čutim zdravega, močnega in prihranjen polovico denarja v gospodinjstvu tudi na mleku in sladkorju. Za dojenčke ni boljšega redilnega sredstva. Take pohvale dohajajo vsak dan pri zopetnih naročilih Trnkoczy-jevega sladnega čaja, znamke SLADIN pri izdelovalcu, lekarnarju Trnkoczy v Ljubljani zraven rotovža, kateri je vzgojil s sladnim čajem svojih 8 zdravih otrok. Po pošti najmanj 5 zavitek K 4—, pošti zavitek 5 kg po 15 zavitek K 10— franko. Zavitek 1/2 kg po 60 vin. tudi pri trgovcih. Glavne zaloge na Dunaju: v lekarnah Trnkoczy, Schönbrunnerstrasse 109, Radeckplatz 4, Josefstädterstrasse 25. V Gradcu: Sackstrasse 4. V Trstu, drogerija I. Comanli S. Giov. di Guardiella 703; v Gorici Mazzoli E. trgovci; v Celju Hočevar, trgovci; v Celovcu Hauser, lekarnar; v Mariboru König, lekarnar. 109

Pater F. E. Leitner,

provincijal in zdravnik-voditelj v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu, je uporabljal tinkturo za želodec, lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, z dobrim uspehom pri prehlajenju želodca in črevesja, kakor tudi pri obolenju jeter. — Steklenica 20 vinarjev.

Naročila sprejema lekarna

G. Piccoli

Ljubljana.

Gospodinja

z najboljšimi priporočili, ki zna dobro in štedljivo kuhati in opravljati vsa domača in kmetijska dela, išče službe v kakem župnišču. — Pisma pod »Ivana 10« pošto ležeče Frauental zu Lassnitz a. d. Wieserbahn, Stajarsko. 802

Dr. Foedransperg

Stari trg št. 30 798

ordinira zopet tudi izven hiše.

Po svetu.

Nesreča na Ortlerju. Rešilni oddelki so z nadčloveškim naporom izkopali v lastni smrtni nevarnosti izpod snega še zadnje štiri mrličje, ki so jih prenesli v Trafoi. 14 mož pokopljejo danes v Trafoju z vsemi vojaškimi častmi. K pogrebu se je odpeljal minister deželne brambor baron Georgi, zborni poveljnik, general kavalerije Dankl in tirolski namestnik grof Toggenburg. V soboto je izšlo obširno uradno poročilo o nesreči, ki se krije z dosedanjimi našimi tozadevnimi poročili. Novo je le, kako se je rešil poročnik Gaidos. Tozadevni odstavek slove: Ob 4. popoldne, ko so prišli prvi možje patrulje do 100 m blizu Tabaretta stene, se je pričela snežna plast premikati. Poročnik Gaidos se je obrnil na desno, kar ga je rešilo. V temi je čul le strašno gromenje in šumenje. Držal se je na plazju nekaj časa, a ko je pridrčal drugi plaz, ga je pokopal in drčal je z njim v nižino. Ostal je hladnokrvn in se je iz snega izkopal, ko je odrezal skije. Snežno polje je bilo prazno. Šele čez nekaj časa zagleda nekoliko višje strelca Scaleppa, ki se je tudi iz snega izkopal. Takoj sta pričela reševati tovariše. Poročnik Gaidos je čul blizu ječanje, kopal je sneg s prsti, otipal glavo strelca Unterbergerja, ki je še živel, in ga pokril z bluzo, da ni zmrznil. Našel je nato konec skije poveljnika nadporočnika Löschnerja, ki ga je pričel takoj kopati izpod snega. Medtem je strelca Scaleppa še enega strelca izpod snega izkopal, oba skupaj pa še nekakega trejega. Vsi so nato hoteli poročniku Gaidosu na pomoč in so izkopali iz snega Unterbergerja in nadporočnika Löschnerja, ki je pa bil že mrtev. Rešenci so preiskali natančno 600 korakov dolg in 60 do 80 korakov širok plaz, a našli so le še mrtvega strelca Susanka. Ob 8. je bilo že popolnoma temno, vsled česar so prenehali iskati in so se podali v koč Edelweiss, kjer so prenočili.

Draginja na Angleškem. Ne samo pri nas v Avstriji, kjer imamo raznovrstno varstveno carino, vlada draginja, marveč tudi na Angleškem, kjer je upeljana prosta trgovina. Nedavno se je iz 88 industrijskih središč sešla enaketa, ki je ugotovila naslednja dejstva: Stanovanje, obstoječe iz dveh majhnih prostorov, stane v mestih s povprečno 250.000 prebivalci krog 450 K, v mestih s 100.000 prebivalci pa krog 350 kron. Stanovanje s 4 prostori stane v mestih z nad 250.000 prebivalci 580 kron in v stih s 100.000 prebivalci 500 kron. Treba pa vedeti, da so to stanovanja zadnje vrste, nahajajoča se večinoma v zloglasnih najemniških kosarnah, katerih lastniki ne gledajo na drugo, nego na to, da prostor oduroško izrabijo in izbijajo iz njega čim višje dohodke; o zdravstvenih odredbah ali kakih udobnosti ni niti sledi. V večini mest se giblje stanovanjsko podražanje, ki se je izvršilo v letih od 1905 do 1912 med 3 do 18 odstot. Edino le v Londonu so v tem času cene stanovanjem padle, in sicer v notranjem mestu za 6 odstot., in sicer v njem pasu za 4 odstot. in v zunanem pasu za 2 odstot. — to pa zato, ker so se ondi silno razvila prometna sredstva. Pa ne samo stanovanja, marveč tudi živila so se na Angleškem v zadnjih desetih letih zelo podražila: mleko za 9/4, surovo maslo za 9/9, goveje meso za 9/6, koštrunovo za 6/1 in prešičevo za 12/6 odstotkov. Kruh se je podražil za 15, moka za 15/1, jajca za 13/6 in sir za 18/8 odstotkov. Slanina stane danes tretjino več, premog četrtno in krompir dvakrat več nego pred desetimi leti. Draginja je tem obširnejša, ker so v istem času delavske plače poskočile komaj za 5/5 odstot., medtem ko znaša

podražanje stanovanj in živil povprečno 11/7 odstot.

Predor skozi Kavkaz. Ruska vlada je nedavno sklicala komisijo železniških strokovnjakov, inženirjev in generalov, da podajo svoje mnenje o načrtu za zgradbo strateškega predora skozi kavkaško gorovje v dolžini 245 km. Ta predor potrebuje Rusija z ozirom na svoje gospodstvo v severni Perziji. Po tem predoru bi se dosedanja železniška zveza med Vladikavkazom in Tiflisom, ki je dolga 1500 km, skrajšala za približno sedem osmink, prevoz in koncentriranje čet bi bila torej neprimerno olajšana in pospešena. Ruska vlada je zato sklenila z zgradbo tunela pričeti ob enem z deli za spopolnitev železniškega omrežja vladikavške železnice. Omenjena komisija je pod predsedstvom generala Petrova podala naslednje mnenje: Geološka kakovost gorovja ne povzroča nobenih resnih pomislekov in ne stavi nobenih nepremagljivih ovir za zgradbo predora, ki bi moral biti dolg 23 vrst ali 2454 km. Oteževalnih ovir, kakor so se pokazale v Svici ob zgradbi simplonskega predora, tu ni pričakovati in tudi niso mogoče. Notranja temperatura v predoru se s pomočjo novodobnih tehničnih sredstev lahko zniža na 25 stopinj. Dotoki in večji naveli vode ter poplave so v višini 1300 do 1400 metrov nad morsk gladino, kakor je napravljen načrt, nemogoči. Z geološkega stališča ni nobenega razloga za to, da bi se dno predora postavilo višje ali nižje, nego določa načrt, ker je ravno položaj, kakor je postavljen v načrtu, najugodnejši. Vsako znižanje ali zvišanje bi imelo lahko neugodne posledice pri obratu. Predor bi se mogel izvrtati najkasneje v desetih, ali po mnenju nekaterih v sedmih letih. O tem, na katerem mestu naj bi se predor začel kopati, se komisija ni mogla zediniti.

Ruski vojaki roparji. V mestu Robne so ponoči vlomili trije roparji v stanovanje trgovca Gottlieba, usmrtili so trgovca, njegovo ženo in dva otroke, stanovanje pa oropali. Roparjem je ušel 12letni Gottlieb-ov sin, ki je klical na cesti za pomoč. Roparji so ušli. Rekvirirani policijski psi so pa sledili roparjem naravnost v vojašnico, kjer so obljajali dva vojaka, ki so ju nato zaprli.

De Waal, Valerija ali zmagoslavni izhod iz katakomb. Zgodovinska povest K 1.50, vez. K 2.10. — Najkrasnejše povesti, kar jih šteje svetovno slovstvo, so zajete iz prvih časov krščanstva, ki je takorekoč viteška doba vsega človeštva. V navedeni povesti se zrcali konec boja med ginečim paganstvom in procvitajočim krščanstvom, ki si je z zmago Konstantina Velikega nad Maksencijem osvojilo cesarski Rim, odkoder je potem zavladalo po celem svetu. Vzvišena zgodovinska snov, ki tvori ogroditve te povesti in zanimivi zapletljaji dejanj jamčijo, da ohrani knjiga trajno vrednost in izredno privlačno silo. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Krmar Milanovič. Povest 1 K 40 h, vez. 2 K 20 h. — Kdor hoče spoznati morje in njegove strahote, naj bere to povest, ki pretresljivo slika blodnje ubogega mornarja, ki se je edini otežil iz potapljačice ladje.

Poročilo o slovensko hrvaškem katoliškem shodu v Ljubljani. Cena 4 K 60 vin., eleg. vez. 6 K.

Ta knjiga je najbolj živa priča moči in sile ter obsežnosti zadnjega katoliškega shoda. Krasi jo veliko število slik, predvsem pa 20 umetniških tabel, ki predočujejo najslavesnejše in najslikovitejše prizore katoliškega shoda. Knjiga prenaša vse referate in v njej je

zbrano celo ogromno delo, katero je dovršil letošnji shod. Organizatorji te knjige ne bodo mogli pogrešati. Sme se reči, da je knjiga po vsebini in tehnični izvršitvi na višku tiskarske umetnosti. Dobi se v »Katoliški bukvarni« v Ljubljani.

»KATOLIŠKA BUKVARNA« V LJUBLJANI.

Proda se

bencin-motor

za 6 konjskih sil po nizki ceni. Več pove: Anton Pogorelec, Struge, p. Videm-Do-bropolje. 732

Išče se izprašan

strojnik-kurjač

k parni žagi. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 770. 770

Najcenejši nakup

otroških vozičkov

pri tvrdki J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Terzije c. 13-18. Zaloga pohištva in tapetniškega blaga. 767

Lepa hiša

z hlevom, malim gospodarskim poslopjem in vrtom, stoječa ob državni cesti blizu Ljubljane se proda. Potrebni kapital 5000 K. Naslov pri upravi tega lista pod št. 715.

Št. 4421.

Razpis ustanov za invalide.

Pri mestni občini ljubljanski je oddati šest mest kranjskega invalidskega zaklada vsako po 63 K na leto.

Pravico do teh ustanovnih mest imajo Kranjci, ki so v času od 1. januarja 1848. l. dalje postali v vojaški službi za zaslužek nesposobni, in sicer moške od narednika ali stražmeštra navzdol, naj so služili pri katerem koli orožju avstrijske vojske.

Prošnji je priložiti:

1. rojstni list,
2. potrdilo, da je nezmožnost za zaslužek nastala v času od 1. januarja 1848 dalje vsled vojaške službe,
3. spričevalo dobrega vedenja tako med časom vojaške službe, kakor tudi v invalidskem stanu,
4. dokaz lastne nepremožnosti, kakor tudi nepremožnosti onih oseb, ki so do podpiranja proslila morebiti pravno dolžne.

Tudi je v prošnji izrečno navesti, ali vživa prosilec že kako drugo invalidsko ustanovo, oziroma patentno državno invalidščino in v kateri višini. Na prošnje, ki ne bodo natanko odgovarjale vsem tem pogojem, se sploh ne bo oziralo.

Prošnje je vlagati do vštetega

10. aprila 1914

pri mestnem magistratu ljubljanskem, oziroma pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 2. marca 1914.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znatno olahča naduha.
4. Skrofuzni ofroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

„BALKAN“

trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba
podružnica LJUBLJANA

Dunajska cesta 33 (Centrala: TRST) Telefon št. 100

Zmerne cene.

Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Točna postrežba.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.